

2024. 05. 27-31.
BUDAPEST

Absztraktkötet

Abstraktikirja

Teesivihk

Сборник тезисов

XXXIX. IFUSCO

XXXIX. IFUSCO

Nemzetközi Finnugor Diákkonferencia

Kansainvälinen suomalais-ugrilaisten alojen opiskelijakonferenssi

Rahvusvaheline Soome-Ugri Tudengikonverents

Международная научная конференция студентов финно-
угроведов

International Finno-Ugric Students' Conference

Absztraktok

Tiivistelmät

Resümeed

Тезисы

Abstracts

Eötvös Loránd Tudományegyetem, Finnugor Tanszék

Budapest, 2024. május 27–31

XXXIX. IFUSCO

A konferencia támogatói:

ELTE Bölcsészettudományi Kar

ELTE BTK HÖK Tudományos Bizottság

ELTE Finnugor Tanszék

Észt Köztársaság Nagykövetsége, Budapest

Finnugor Világszövetség Magyar Nemzeti Szervezete

Pöttyös Túró Rudi

Reguly Társaság

SZTE BTK Finnugor Nyelvtudományi Tanszék

Szerkesztették:

Adamovský Vít, Kaiser Kamilla,

Máthé Levente, Pataki Júlia,

Topos Annabella

A borítót tervezte: Kaiser Kamilla

Budapest, Szeged

2024

Contents

Előszó/Foreword	5
Finno-Ugric linguistics	7
AFINOGENOV, MAKSIM The problem of definiteness/indefiniteness of the object in the aspect of speech (on the material of Hungarian language)	9
BAJZÁT, TÍMEA The FiHuComet Project – Metaphor identification in Hungarian and Finnish texts	9
CSORBA, SZABOLCS Metaphorical extensions of ül and sits in Europarl spoken parallel corpora	11
DUBOVYI, ALEKSANDR Korvausoperaatioit eiku-itsekorjaustilanteessa	12
GONZALEZ, ASIER The Ugric locative system: a typological model for reconstructing proto-Basque	14
HASEGAWA, ASAKA 長谷川朝香 Duaalisubjektin ja verbin kongruenssi inarinsaamen kirjakielessä.....	16
HORHI, MÁRTA DÓRA Expressing (in)alienable possessive constructions in Hungarian and beyond	17
HUHTALA, ATTE Ensivilkaisu approksimatiiviseen liikkeeseen	18
JUHOS, MERI Possessive suffixes in Urbanus Rhegius’s Sieluin vahvistos	19
KAISER, KAMILLA Neologizmusok megítélése az udmurt nyelvben	20
KANKANPÄÄ, EEMIL Pohjoisten itämerensuomalaisten kielten hiisi-sanán semanttilinen kehitys	21
KIBATOVA, ALEKSANDRA «Не только, чтобы обсуждать коров в деревне...»: использование луговомарийского языка в соцсетях	21
KOIVUNEN, TOMI A feltételes mellékmondat állítmányának alakja a permi nyelvekben	23
KOUKKARI, TUOMAS Vuámmášumeh kärjilkielâst já Videl kuávlukielâst	23
LEBEDEV, EGOR Zerpal: The largest Udmurt corpus for pre-training language models	24
MAYROFER, PATRICK The Intervocalic Voiceless Dental Fricative in Saami	25

MÓRUCZ, NOÉMI The ethnic identity of the Csángó minority	26
PALOKANGAS, ALEKSI Planning and novelty values of a test measuring mutual intelligibility of Baltic Finnic languages.....	27
PATAKI, JÚLIA A magyar könnyen érthető kommunikáció (KÉK) és a finn selkokieli összehasonlítása	28
PIHKAKOSKI, RIKU Observations of article-like use of indefinite determiner akte in South Sámi	30
ROKAI, ZSOMBOR Manysi korpusz létrehozása nyelvi modellek számára.....	31
ROMANOVA, MARINA Cognitive metaphor of time and time orientation in the Udmurt language	31
ROSENBERG, HELENA BRIT Tarton kielí Gustav Adolf Oldeopin runoudessa ja sen vertailu Kambjan murteeseen	32
SANDSTRÖM, SOFIA Wie und warum Roboterstaubsauger benannt warden?	33
TÓBIÁS, ESZTER A birtokos személyjel „mászása” a komi-permjákban	34
TOPOS, ANNABELLA A finn és magyar nyelv, ortográfia sztenderdizációjának nyelvtörténeti összevetése.....	35
TÓTH, MIHÁLY Az -e kérdő partikula használata az ómagyar és a mai magyar nyelvben	37
UMALAS, ARNITA AGRITA Esimesed tähelepanekud liivi keele passiivi oleviku partitsiibi (-tõb) kasutamisest.....	39
VÁRNAGY, EDINA Exploring Naming Practices in Hungarian-Finnish Families: A Study of First Names for Children	39
VOJTER, KITTI Aspekti ja teelisyys nganasanin liikeverbeissä	40
WOLF, MARGARITA Aspect in Livonian: the role of prefixes and direct object marking	41
ZAHHAROV, KERTU A szetu nyelvrõl. Terepmunka Szetufõldõn és az Interdiszciplináris Szetu Korpusz	42
Literature, education	43
BERG, ANNABEL Prõzai mû elemzése 7–9. osztályban: módszerek és ajánlások észt irodalomtanároktól.....	45

DE HEER, MERVI & SAVISAARI, ELLI Finn nyelv oktatása a Szegedi Tudományegyetemen	46
FAZEKAS, GYÖNGYVÉR Orthography Contests as a Tool for Linguistic Engagement: Analysis from East Asia, the Arab World and Finno-Ugric Europe for perspectives on reviving small languages.....	47
DR. IJJAS, ÁGNES Tolkien ja Kalevala	47
LEA, AGNES & SILD, ORSOLYA Virolaisten opettajien kokemukset ja asenteet suomalais- ugrilaisten kansojen opetuksesta äidinkielen ja viron kielen toisena kielenä tunneilla .	48
LILLAK, ANTI Finnugor tematika az észrt múzeumpedagógiában.....	50
SILD, ORSOLYA Eesti luule unustatud pärl – Enn Uibo elu ja looming.....	51
SOLDATOVA, GLAFIRA „Because I Am a Cat!“: Ecologies of the Future in Finno-Ugric Comics	52
SZÜCS, ELIZA BELLA Suomi toisena ja vieraana kielenä – opetuksen metodologia 1990- luvulta nykypäivään.....	52
VÁRKONYI, ONERVA FLÓRA Az új finn nyelvű válogatóskötet Ady Endre verseiből ...	53
Tradition, folklore, ethnography	55
ADAMOVSKÝ, VÍT Fabel- und Märchenwesen in der ungarischen Volksepik	57
BAKÓ, BÁLINT Önazonosság a színekben – az uráli nyelvű közösségek zászlói.....	57
DYEKISS, RÓZSA MÁRIA Pictural representation of Nganasan mythological figures	59
EPANOV, VISILI Использование коми-пермяцкого языка в художественных фильмах и сериалах	60
FEDOROVA, VALERIJA Narrative Analysis of the Songs in The Udmurt Rite of Seeing off a Recruit.....	62
KUTERGIN, PAVEL The representation of Udmurt culture through the example of the Udmurt group of "garmon" players Shud	63
MORAN-NAE, BRIDGET Musikgruppen und die Revitalisierung des Livischen.....	63
SIPILÄ, MIRJAMI The Finnish national costume establishing a sense of community today	64
Archaeology, history, sociopolitics.....	67

CSAPÓ, GERGELY Magyar segélyezés és önkéntesek a Téli háborúban, 1939-1940	69
KERPICS, JUDIT A kísérleti régészet szerepe a finn vaskori kultúráról szóló ismeretterjesztésben	69
FERENCZ, EMESE Stalin, der Massenmörder, als Antrieb der Minderheitenkultur	70
NAGY, TIBOR Önkéntesek és ideológiák: Magyarország szerepe a spanyol polgárháborúban	71
OSIPOVA, MARINA Unraveling Silenced Voices of the Udmurt people in the Multan case	73
RUZSITS, ORSOLYA Actitudes lingüísticas de jóvenes bilingües del húngaro y el español en el marco de la transnacionalidad y la sociolingüística de la diáspora.....	74

ELŐSZÓ

Kedves Olvasó!

Ebben a kötetben a XXXIX. IFUSCO (Nemzetközi Finnugor Diákkonferencia) előadásainak absztraktjai találhatók. Az absztraktok szekciónként, az előadók családnevei alapján a magyar ábécé alapján követik egymást. A kivonatok tartalmán nem változtattunk, csak a szövegek tördelését, formázását végeztük el.

Az idei IFUSCO minden valószínűség szerint különleges helyet fog elfoglalni nemcsak a hazai, de a nemzetközi finnugrisztika krónikáiban is. Példátlan összefogással Magyarország két legnagyobb finnugor tanszéke, a budapesti és a szegedi intézmény hallgatói egy évvel ezelőtt úgy döntöttek, hogy az idei konferenciát közösen szervezik meg, a fizikai távolság ellenére. Az eredmény egy minden szempontból színes és izgalmas konferencia lett, amelyre, reméljük, mindenki kedves szívvel gondol majd vissza – mi mindenféleképpen.

A szoros együttműködés gyümölcse ez az absztraktkötet is. Nagy köszönet illeti a szervezőbizottság valamennyi tagját, de külön köszönetet érdemel Adamovský Vít (ELTE), Kaiser Kamilla (SZTE), Pataki Júlia (SZTE) és Topos Annabella (ELTE) a kötet összeállításában és szerkesztésében vállalt nélkülözhetetlen munkájukért. Köszönetünket fejezzük ki valamennyi oktatóknak és barátunknak is az ELTE és az SZTE finnugor tanszékein, amiért a szervezést tanácsaikkal és észrevételeikkel segítették.

A XXXIX. IFUSCO szervezőbizottságának nevében:

Máthé Levente

Budapest, 2024. május 20.

FOREWORD

Dear Reader,

In this volume you will find the abstracts of the presentations of the XXXIX. IFUSCO (International Finno-Ugric Student Conference). The abstracts are arranged in sections, following the Hungarian alphabetical order of the speakers' surnames. The content of the abstracts has not been changed, only the formatting of the texts has been done.

This year's IFUSCO will probably occupy a special place not only in the Hungarian, but also in the international chronicles of Finno-Ugric studies. With unprecedented cooperation, students from two of Hungary's largest Finno-Ugric departments, the Budapest and Szeged institutions, decided a year ago to organise this year's conference together, despite the physical distance. The result was a colourful and exciting conference in every respect, which we hope everyone will remember with fond memories.

This abstract volume is also the fruit of close cooperation. Many thanks to all members of the organising committee, but special thanks are due to Vít Adamovský (ELTE), Kamilla Kaiser (SZTE), Júlia Pataki (SZTE) and Annabella Topos (ELTE) for their indispensable work in compiling and editing the volume. We would also like to thank all our lecturers and friends in the Finno-Ugric Departments of ELTE and SZTE for their advice and comments.

On behalf of the Organizing Committee of the XXXIX. IFUSCO:

Levente Máthé

Budapest, 20th May 2024.

XXXIX. IFUSCO

Finnugor nyelvészet

Suomalais-ugrilainen kielitiede

Soome-ugri keeleteadus

Финноугорское языкознание

Finno-Ugric linguistics

Afinogenov, Maksim (Санкт-Петербургский государственный университет)

The problem of definiteness/indefiniteness of the object in the aspect of speech (on the material of Hungarian language)

This study is devoted to the problem of the functioning of genitive-partitive forms of Hungarian pronouns and numerals in speech. It deals with possessive forms with partitive meaning formed from numerals and the indefinite pronoun *egyik* ('one of'), functioning as personal pronouns. The material of the study is data received from the National Corpus of the Hungarian Language (*Magyar nemzeti szövegtár*), examples from works of fiction, as well as theoretical works on descriptive Hungarian grammar, pragmatics and semantics. The question of definiteness/indefiniteness of the discussed forms is studied from the point of view of semantic features that cause variation in the functioning of such forms in speech.

Bajzát, Tímea (Eötvös Loránd Tudományegyetem)

The FiHuComet Project – Metaphor identification in Hungarian and Finnish texts

The aim of this presentation is to introduce a metaphor identification procedure inspired by the MIPVU (Metaphor Identification Procedure Vrije Universiteit), adapted for Hungarian and Finnish. This method, called MetaID (Simon et al., 2019; 2023), which also includes the FiHuComet Corpus (Bajzát–Simon 2024; Bajzát, 2023). The MIPVU is a dictionary-based, word-sense-disambiguating protocol for identifying and annotating metaphors in text corpora (Steen et al., 2010). The original MIPVU method seeks to identify the relationship between the primary and contextual meanings of words in texts, marking those used metaphorically. This approach has been adapted to several languages with promising results (Nacey et al., 2019), but until now, not to Uralic languages.

Addressing this gap, adapting the method for successful metaphor identification in Finnish and Hungarian requires overcoming specific challenges, including the languages' agglutinative nature, which allows for metaphorical elaboration at the morpheme level. Consequently, the adaptation adjusted the basic unit of analysis from the word to the morpheme level (Simon et al., 2024), developing a morpheme-based version of the MIPVU protocol to tackle the complexities of morphologically rich languages. Additionally, the

revised annotation schema introduces new tags based on cognitive grammar categories (Langacker, 1987; Simon et al., 2024), aiming to represent metaphorical uses more accurately beyond the word level (Simon et al., 2019).

The current study compares metaphorical patterns in Finnish and Hungarian using the FiHuComet Research Corpus. This corpus incorporates quasi-parallel texts in both its Hungarian and Finnish subcorpora, containing a total of 10,652 words (Bajzát 2023). This chose texts with nearly identical content to minimize potential content and stylistic biases. The corpus predominantly features news texts for this reason. This presentation will discuss the results from comparing the two subcorpora, with a special emphasis on the typological features of their metaphorical patterns.

References

- Bajzát, Tímea 2023. Fly, Fly Little Comet! Exploring Subtoken-Level Metaphorical Patterns in Finnish and Hungarian Texts. New Results from the FiHuCoMet Corpus. In: Proceedings of the Joint 3rd International Conference on Natural Language Processing for Digital Humanities and 8th International Workshop on Computational Linguistics for Uralic Languages. Tokyo: Association for Computational Linguistics. <https://aclanthology.org/2023.nlp4dh-1.13>
- Bajzát, Tímea & Gábor Simon 2024. A case study of comparative metaphor analysis in Finnish and Hungarian news texts: A MIPVU-based protocol for metaphor identification in languages with rich morphology. *Journal of Uralic Linguistics*. [In press].
- Langacker, Ronald W. 1987. Foundations of cognitive grammar. Volume I: Theoretical prerequisites. Stanford: Stanford University Press. <https://doi.org/10.1515/9780804764469>
- Nacey, Susan, Aletta G. Dorst, Tina Krennmayr & Gudrun Reijnierse W. (eds.). 2019. Metaphor identification in multiple languages: MIPVU around the world. Amsterdam & Philadelphia: John Benjamins. <https://doi.org/10.1075/celcr.22>
- Simon, Gábor, Tímea Bajzát, Júlia Ballagó, Zsuzsanna Havasi, Mira Roskó & Eszter Szlávich. 2019. Metaforaazonosítás magyar nyelvű szövegekben: egy módszer adaptálásáról. [Metaphor identification in Hungarian texts: On a methodological adaptation.] *Magyar Nyelvőr* 143: 2. 223–247.
- Simon, Gábor, Tímea Bajzát, Júlia Ballagó, Zsuzsanna Havasi, Emese K. Molnár & Eszter Szlávich. 2023. When MIPVU goes to No Man’s Land: A new language resource for

hybrid, morpheme-based metaphor identification in Hungarian. *Language Resources & Evaluation* (2023). <https://doi.org/10.1007/s10579-023-09705-9>.

Steen, Gerard, Aletta G. Dorst, Berenike Herrmann, Anna Kaal, Tina Krennmayr & Trijntje Pasma. 2010. A method for linguistic metaphor identification: From MIP to MIPVU. Amsterdam: John Benjamins. <http://dx.doi.org/10.1075/ceclr.14>

Csorba, Szabolcs (Károli Gáspár Református Egyetem)

Metaphorical extensions of *ül* and *sits* in Europarl spoken parallel corpora

This study sets out to compare and contrast the metaphorical extensions of the posture verb *ül* and its English equivalent present in the Europarl spoken parallel corpora based on Lakoff & Johnson's (2003) and Kövecses' (2002) idea of mental imagery shaping our understanding, and Brown & Levinson's (1987) idea of metaphor as a means to manage speech acts. My hypothesis is that the metaphorical extensions of *ül* and its English equivalent show both similarities and differences in the two languages within political contexts. I also aim to pinpoint language-specific extensions through contrastive analysis of the examples. Although the grammaticalization of *ül* has been researched by Oszkó (2022), she only concluded that there are both metaphorical and metonymical extensions and the verb collocates with inanimate objects as well. She also claims that regardless of the range of use, *ül* is not fully grammaticalized and cannot function as a quasi-copula. The same conclusion was made by Newman & Rice (2004) on the grammaticalization of the English cardinal posture verbs (*sit*, *stand*, *lie*). Even though both pieces of research are corpus-based, using a parallel corpus consisting of political texts is a niche that I intend to fill in.

I set out to show both convergences and divergences in the metaphorical use of the chosen verb in the context of European Parliamentary debates and documents. To work with the corpora, SketchEngine's platform is used, and even though corpus linguistics often deals with quantitative analysis, a qualitative approach was employed for this study. SketchEngine's parallel concordance tool allows researchers to use multilingual texts referred to as parallel corpora, to explore and analyse words or phrases and their translations. This method provides an easy, yet highly reliable way to deal with multiple corpora and their analysis.

By mapping conceptual metaphors and providing a qualitative analysis of recurring metaphorical linguistic expressions, this study would not only contribute to our understanding of English, and Hungarian, but also prove to have practical implications for translating and language teaching, as well as for developing effective communication strategies for speakers within political settings. According to Chilton & Ilyin's (1993) findings, the latter is especially important as metaphors and policies are in close cooperation, and they can make or break a regime by introducing novel thoughts and imagination within existing conceptual frames.

Keywords: posture verb, cognitive linguistics, metaphor, corpus linguistics, politics

References

- Brown, P., & Levinson, S. (1987). *Politeness: Some universals in languages usage*. Cambridge University Press.
- Chilton, P., & Ilyin, M. (1993). Metaphor in political discourse: the case of the “common European house.” *Discourse & Society*, 4(1), 7–31. <http://www.jstor.org/stable/42887835>
- Kövecses, Z. (2002). *Metaphor: A practical introduction*. Oxford University Press.
- Lakoff, G., & Johnson, M. (2003). *Metaphors we live by*. University of Chicago Press.
- Newman, J., & Rice, S. (2004). Patterns of usage for English SIT, STAND, and LIE: A cognitively-inspired exploration in corpus linguistics. *Cognitive Linguistics*. 15(3), 351–396. DOI: 10.1515/cogl.2004.013
- Oszkó, B. (2022). Posture verbs in Hungarian: Is the verb *ül* (sit) grammaticalized? *Hungarológiai Közlemények*. 2022(4), 77–89. DOI: 10.19090/hk.2022.4.77-89

Dubovyi, Aleksandr (Helsingin yliopisto)

Korvausoperaatiot *eiku*-itsekorjaustilanteessa

Esitykseni perustuu kandidaattitutkielmaan ”Korvausoperaatiot *eiku*-itsekorjaustilanteessa”, jossa tarkastellaan *eiku*-partikkelilla aloitettuja itsekorjauksia suomenkielisissä arkikeskusteluissa, sekä korvausoperaatiota laajemmassa mielessä. Tutkimusmenetelmänä on keskusteluanalyysi.

Aiemmassa tutkimuksessa *eiku*-partikkelin käyttöä käsiteltiin jo muutama kerta (esim. Sorjonen & Laakso 2005; Haakana & Visapää 2014). Kuten Sorjonen ja Laakso huomaavat

tutkimuksessaan eiku-partikkeli on tyypillinen keino aloittaa itsekorjaus, jossa puhuja kesken rakentumassa olevaa lausumaansa korvaa jotakin juuri sanomaansa mutta säilyttää puheen syntaktisen kokonaishahmon, esimerkiksi: Mulla on huomen- eiku ylihuomenna syntymäpäivä. Useimmiten korvaus kohdistuu juuri ennen eiku-partikkelia lausuttuun sanaan ja korvaus tehdään välittömästi eiku-aloituksen jälkeen, toistamatta mitään aiemmasta puheesta (Sorjonen & Laakso 2005: 254). Tällaisen itsekorjauksen taustalla tyypillisesti nähdään esimerkiksi kahden asian sekoittamista tai lipsahdusta. Tutkielmassani yritän syventää näkemystä eiku-partikkelin vuorovaikutustehtävistä ja tarkastella muitakin perustapauksesta eroavia partikkelilla aloitettuja korvaavia itsekorjauksia.

Tutkimusaineistona käytän aiempia Helsingin yliopiston keskusteluanalyttisiä tutkimuksia varten kerättyä eiku-partikkelin käyttöjen kokoelmaa, joka koostuu muutamasta eri aikoina (vuosina 2006–2012) nauhoitetuista videotallenteesta. Tallenteiden yhteiskesto on melkein 12 tuntia. Kaikki käsittelemäni keskustelutilanteet ovat epämuodollisia ja ennalta suunnittelemtomia.

Tarkasteltuani aineistoa olen löytänyt muutaman partikkelin tekemän vuorovaikutustehtävän, jota ei ollut käsitelty aiemmassa tutkimuksessa. Yhtenä niistä on Emanuel Schegloffin tarkastelema englannin kielen yhteydessä “uudelleen muotoileminen”-operaatio (engl. reformatting) (Schegloff 2013: 62–64). Tällä tarkoitetaan korjausta, jossa hylättyään jonkin tuottamansa syntaktisen kokonaisuuden kokonaan, puhuja tuottaa sen jälkeen toisen konstruktion nimenomaan hylätyn sijaan, eli periaatteessa korvaa sen, esimerkiksi: sä et oo varma eiku oot sä nähny sen joskus ehkä.

Sen lisäksi aineistostani löytyy toisenlainenkin partikkelin käyttö, jossa tulee esiin eiku-partikkelin metapragmaattinen funktio. Kyseessä on tilanne, jossa ongelmallisena kohtana ei ole tietty puhujan tuottama lausuma itsessään, vaan pikemminkin siihen liittyvä implikaatio, esim. mä en muista tollast ... eikun nyt muistankin joo. Tällaisessa käytössä korjattavissa oleva kohta on useimmiten jo saatettu loppuun, sekä korjaus tuotetaan huomattavasti suuremmalla sekventiaalisella etäisyydellä, esimerkiksi kolmannessa vuorossa (vrt. perustapaukseen, jolle on ominaista se, että ongelmallista kohtaa korjataan heti samassa ongelmavuorossa). Sen lisäksi, perustapausta vastoin, tällaista käyttöä olisi vaikeaa nähdä lipsahduksena. Kyseessä on siis tietynlainen metapragmaattinen kommentti, jolla viitataan aiempaan puheeseen, ja joka kuitenkin usein aloitetaan nimenomaan eiku-partikkelilla.

Gonzalez, Asier (Euskal Herriko Unibertsitatea)

The Ugric locative system: a typological model for reconstructing proto-Basque

The aim of this presentation is to compare the diachronic evolution of locative case markers in both Ugric languages (Khanty, Mansi and Hungarian) and the historical dialects of Basque in order to establish certain parallelisms that may help to shed some light on the reconstruction of the adpositional system in proto-Basque.

It is well known that Uralic languages in general are extremely prolific in case suffixes with a wide and varied array of meanings and uses, representing both grammatical (or more central) roles and semantically motivated (or adverbial) adpositions. Ugric languages follow this very same trend, but have developed their own case systems quite independently from other Uralic branches. Hungarian in particular has managed to acquire a rich locative system, comparable to the one in Finnish, but by its own devices of grammaticalization, reanalysis and analogy.

Hungarian and Basque are both language islands in the middle of Europe, but they have had divergent histories. While being both mostly left-branching agglutinative languages, one is a member of a well-researched language family with dozens of relatives, and the other is a language isolate poorly attested before the 16th century.

There is some surface-level (phonetic) resemblance between Hungarian and Basque noun morphological markers that deserve mention in the presentation, if only dispel the notion of filiation between the two, which could undermine the typological endeavour at work here.

That said, I will firstly describe how the Hungarian locatives function nowadays, what marginal or peripheral uses have also retained, and what fossilized suffixes can be easily detected. I will then proceed to list the locative suffixes in use in modern Basque.

Secondly, I will add some notes on the procedure of Hungarian's development of the current system, taking into account the suffixes found in Khanty and Mansi languages (comparative reconstruction) and the data from other parts of the language (internal reconstruction). I will make a comparison of what could be a parallel evolution in Basque, including the parameters of Stasis and Motion, as well as the two series of Motion Towards versus Motion Away (all of them existing in Hungarian), and I will show some traces of the Interior/Surface/Adjacency semantic opposition (as seen in Hungarian locatives) in the

lexical roots that gave way to the modern Basque suffixes. And lastly, I will propose three different phases for the development of the locative markers in Basque language.

Before ending the presentation, I will conclude that the divergence between Hungarian and Basque may have been the result of the relationships with other linguistic communities, or in other words, that the surrounding linguistic landscape may condition the evolution or development of certain grammatical aspects of a language. I will also highlight that these kinds of typological comparisons are proven to be useful in obtaining new diachronic hypothesis, most especially in the case of linguistic periods where written documentation is scarce, because known grammaticalization paths and linguistic universals that affect phonetics, morphosyntax and semantics can be inferred and generalized for similar cases.

Bibliographical references

- Abondolo, Daniel (ed.). 1998. *The Uralic languages*. New York: Routledge.
- Barðdal, Jóhann & Leonid Kulikov. 2008. Case in decline. In Malchukov, Andrej & Andrew Spencer (eds.), *The Oxford Handbook of Case*, 470-478. Oxford University.
- Bellucci, Giulia & Lena Dal Pozzo. Acquisition of Locative Case Markers in Finno-Ugric languages: A case study on Finnish L2, *Quaderni di Linguistica e Studi Orientali / Working Papers in Linguistics and Oriental Studies* n. 2, 2016, 141-174.
- Coupe, Alexander R. On core case marking patterns in two Tibeto-Burman languages of Nagaland, *Linguistics of the Tibeto-Burman Area* 34 (2), 2011, 21-47.
- Hill, Eugen. The origin of the Lithuanian illative, *Baltistica* LV(2), 2020, 203-253.
- Kittilä, Seppo, Johanna Laakso & Jussi Ylikoski. 2022. Case. In Bakró-Nagy, Marianne, Johanna Laakso & Elena Skribnik (eds.), *The Oxford Guide to the Uralic Languages*, 879-893. Oxford University.
- Kittilä, Seppo, Katja Västi & Jussi Ylikoski. 2011. Introduction to case, animacy and semantic roles. In Kittilä, Seppo, Katja Västi & Jussi Ylikoski (eds.), *Case, Animacy and Semantic Roles*, 1-26. Amsterdam: John Benjamins.
- Krueger, John R. 1997. *Chuvash Manual*. London: RoutledgeCurzon.
- LaPolla, Randy J. On the Utility of the Concepts of Markedness and Prototypes in Understanding the Development of Morphological Systems, *The Bulletin of the Institute of History and Philology* 66 (4), 1995, 1149-1185.
- Rounds, Carol. 2001. *Hungarian An Essential Grammar*. London: Routledge.

- Sagidolda, Gulgaysha S. Declension System of the Turkic Languages: Historical Development of Case Endings, *Bulletin of the Kalmyk Institute for Humanities of the Russian Academy of Sciences* Vol. 23 (Is. 1), 2016, 166–173.
- Silobrić, Ivan. 2023. Reconstructing the Proto-Uralic Case System With Regard to Proto-Indo-European [Master's thesis]. University of Zagreb.
- Sipos, Maria & Zsuzsa Várnai. The Hungarian verb fekszik 'lie' with inanimate subjects in locative sentences, *Bulletin of Ugric Studies* Vol. 12 n°4 (51), 2022, 601-609.
- Ylikoski, Jussi. The origins of the western Uralic s-cases revisited: historiographical, functional typological and Samoyedic perspectives, *Finnisch-Ugrische Forschungen* 63, 2016, 6-78.

Hasegawa, Asaka 長谷川朝香 (Tokyo University of Foreign Studies, 東京外国語大学)

Duaalisubjektin ja verbin kongruenssi inarinsaamen kirjakielessä

Inarinsaamen predikaatti kongruoi subjektin kanssa persoonassa (1., 2., 3. persoona) ja luvussa (yksikkö, kaksikko, monikko). Kongruensseja on kahta tyyppiä: täydellinen (full agreement) ja osittainen (partial agreement). Täydellisessä kongruenssissa predikaatti on samassa persoonassa ja samassa luvussa subjektin kanssa. Osittaisessa kongruenssissa predikaatti on aina 3. persoonassa ja lukukongruenssissa kaksikko sulautuu monikkoon. Aikaisemmissa tutkimuksissa on esitetty väitteitä, joiden mukaan inarinsaamen kongruenssityypin valinta riippuu subjektin elollisuudesta ja spesifisyydestä, sekä lauseen sanajärjestyksestä.

Tässä tutkielmassa selvitetään subjektin elollisuuden ja kongruenssityyppien välistä korrelaatiota inarinsaamen kirjakielen aineiston perusteella, joka on saatu SIKOR-korpuksesta eli Saami International KORpus. Säännöllisten lausekkeiden avulla korpuksesta ensin poimittiin tutkittaviksi ne lauseet, joilla on kaksikkosubjekti.

Lauseet sitten jaettiin kongruenssityypin mukaisesti kahteen ryhmään (täydellinen/osittainen kongruenssi), ja sen jälkeen kunkin ryhmän subjektit luokiteltiin elollisyshierarkian mukaisesti neljään ryhmään: persoonapronominit, ihmistä ilmaisevat substantiivit, eläintä ilmaisevat substantiivit ja elotonta olentoa ilmaisevat substantiivit.

Tutkimuksen tulokset osoittavat seuraavat kaksi seikkaa: (i) Täydellinen kongruenssi voi esiintyä myös silloin, kun subjekti on eloton. Elottomista substantiiveista "kasvien nimet" ja "sellaisten organisaatioiden nimet, joiden osatekijöinä on ihmisiä"

aiheuttavat usein täydellisen kongruenssin, kun taas "abstraktit substantiivit" ja "muista puheosista johdetut substantiivit" aiheuttavat täydellisen kongruenssin harvemmin tai ani harvoin. (ii) Ehdotetaan uutta kongruenssin järjestelmää, joka löytyy silloin, kun subjekti-substantiivilause on persoonapronomini.

Horhi, Márta Dóra (Eötvös Loránd Tudományegyetem)

Expressing (in)alienable possessive constructions in Hungarian and beyond

In Hungarian, the alienability of the possessee does not play a role in the expression of possession (cf. *Péter anyja / feje / vízilova / könyve* ‘Peter’s mother / head / hippo / book’), but at the same time we have adjectives that can also appear in possessive constructions and alienability indeed seems to account for the variation we can find among them.

An alienable possessee does not necessarily belong to the possessor, the relationship between them is expressed by using the suffix *-(V)s*, which can appear in simple attributive adjectives (e.g. *kalapos király* ‘king with a hat’) or as the second part of a compound adjective (e.g. *kék nadrágos hölgy* ‘lady in blue pants’) in Hungarian. While inalienable possessives cannot be separated from the possessor. In such cases, the relationship between the two entities is expressed by using the suffix *-(j)Ú/-(j)Ű*, which can only attach to the head noun of an adjectival phrase (e.g. *kurta farkú malac* ‘pig with a short tail’) (Kálmán 1997).

Previous sources agree on that inalienable possessives are marked with the *-(j)Ú/-(j)Ű* suffix, which is, in fact, the only available marker for expressing the possessive relationship, in other cases (*-(V)s* suffix is used (Dóla, Visket & Kleiber 2017). Earlier Kiefer assumed that inalienability could be generally extended to alienable entities that actually belong to the person or object denoted by the base word (e.g. in the case of clothing: *barna kabátú férfi* ‘a man in a brown coat’ or *fehér kalapú nő* ‘a woman in a white hat’) (Kiefer 1998), but Anita Schirm’s sociolinguistic studies have proven that inalienable entities do not form a homogeneous groups (Schirm 2005), it is worth interpreting the opposition of these two markers as a scale (Schirm 2005; Farkas & Alberti 2017).

Many languages can distinguish between alienable and inalienable possessors by grammatical encoding, but in the case of Hungarian and its closest cognate languages, the grammatical markers themselves seem to be very similar (Kálmán 1997).

My aim is to define alienable and inalienable possessors and to provide a classification of the items belonging to this specific class of possession. Additionally, I will provide an explanation about the variation by comparing previous and more recent literature on the question of whether it is possible to draw sharp category boundaries or a more refined, scalar interpretations can reveal the role of the discussed markers. Finally, I compare the derivational suffixes used for expressing possession in Hungarian and in Khanty and Mansi, which may even shed light on a possible shared Ugric heritage (Kálmán 1997).

References

- Dóla, Mónika & Viszket, Anita & Kleiber, Judit 2017. A határozott névelő a birtokos szerkezetben. *Hungarológiai Évkönyv* 18. 49–69.
- Farkas, Judit & Alberti, Gábor 2017. Általánosítások a potenciális magyar birtokszóvaltozatokra vonatkozóan. *Jelentés és Nyelvhasználat* 4.
- Kálmán, Béla 1997. Adalék egy közös nyelvhasználati jelenséghez. In György Györffy (ed.), *A honfoglalásról sok szemmel III.*, 43–47. Budapest: Balassi.
- Kiefer, Ferenc 1998. Alaktan. In Katalin É. Kiss, Ferenc Kiefer & Péter Siptár (eds.), *Új magyar nyelvtan*, 185–289. Budapest: Osiris.
- Schirm, Anita 2005. Az elidegeníthető és az elidegeníthetetlen birtoklás kifejezőmódjairól. SZTE Publicatio Repozitórium.

Huhtala, Atte (Turun yliopisto)

Ensivilkaisu approksimatiiviseen liikkeeseen

Esittelen tulevan väitöstutkimukseni keskeistä teemaa, itämerensuomen ja permiläiskielten approksimatiivisen liikkeen ilmaisemisen keinoja. Tarkoitan näillä tarkemmin tilagrammeja (sijapäätteet, adpositiot, adverbis), jotka kuvaavat perille päätyvätöntä tai ilmauksen kohteena toimivan kiintopisteen läheisyyteen päätyvää liikettä (ks. esim. Kracht 2002: 149). Tällaisia tilagrammeja ovat esimerkiksi suomen kielen kohti, päin, luo, tykö ja allatiivisija eräissä käytöissään (saavuimme talolle), viron juurde ja poole, eteläviron mano(q) ja komin ja udmurtin approksimatiivisija -lań.

Aiempiä samantapaisia tutkimuksia ovat esimerkiksi lähteen, vastaanottajan ja omaan tutkimukseeni läheisesti liittyvän ”läheisyyskohteen” (Vicinal Goal) semanttisia rooleja uralilaisissa kielissä tarkasteleva Seppo Kittilän ja Jussi Ylikosken (2011) tutkimus, sekä useat Philippe Bourdinin (1997) nk. goal bias -havainnosta inspiroituneet tutkimukset, joissa tarkastellaan maailman kielten asymmetristä taipumusta koodata kohdeilmauksia monipuolisemmin kuin lähdeilmauksia.

Tarkastelen approksimatiivista liikettä kognitiivisen semantiikan keinoin. Uralilaiset kielet tarjoavat mielenkiintoisen näkökulman tilallisten ilmausten koodaamiseen, sillä niiden tilallisia suhteita koodaavien keinojen varanto on laaja. Typologisesti katsottuna poikkeuksellisen rikkaina voidaan pitää itämerensuomen, permiläiskielten ja unkarin sijajärjestelmiä, jotka kykenevät ilmaisemaan mitä moninaisimpia spatiaalisia suhteita.

Lähteet

Bourdin, Philippe 1997: On goal-bias across languages: modal, configurational and orientational

parameters. *Typology: prototypes, item orderings and universals*. Proceedings of LP'96.

Toim. Bohumil Pale, s. 185–218. Charles University Press, Praha.

Kittilä, Seppo ja Ylikoski, Jussi 2011. Remark on the coding of goal, recipient and vicinal goal in European Uralic. *Case, animacy and semantic roles*, s. 29–64.

Kracht, Marcus 2002: On the semantics of locatives. *Linguistics and philosophy* 25(2), s. 157–232.

Juhos, Meri (Debreceni Egyetem)

Possessive suffixes in Urbanus Rhegius's *Sieluin vahvistos*

The Westh Codex, written in the 1540s, is one of the oldest hand-written records of Finnish literacy. The book contains various religious texts and a “soul healing handbook” of which this is the only surviving Finnish translation. Urbanus Rhegius's work titled *Sieluin vahvistos* [Strengthening the soul] provides an opportunity to study Finnish phonetic notation before the introduction of uniform orthography. The present paper examines possessive suffixes in the text. Given that Finnish phonetic notation was not yet consistent at the time of the translation, the variation in the suffixes is partly due to the different ways of spelling, partly due to instability in the paradigm itself at the time. There is also some degree of diversity in the spelling of the suffixes, because of the fact that the translation is

evidently a draft in which the various translators applied various notations and these were not consolidated later on. Dialectal factors also played a part in variability. The phenomenon of vowel deletion (*loppuheitto*) is characteristic of the western dialect, which is analysed in the paper in detail. In today's Finnish language, the possessive suffix is added to strong base words, while in old texts, weak bases were also frequent.

Kaiser, Kamilla (Szegedi Tudományegyetem)

Neologizmusok megítélése az udmurt nyelvben

Bármely élő nyelv változik az idő előrehaladtával. A világban zajló folyamatokat, a maguk körül felbukkanó új jelenségeket az emberek megnevezik, ugyanakkor különböző stratégiákat figyelhetünk meg ezen megnevezések felbukkanásában azok eredetét illetően. Lehetnek a nyelv saját szerkezetéből táplálkozó szóalkotások, jelentésbővülés, de sok esetben előfordul, hogy a megjelenő újdonság annak származási helyéről magával hozza elnevezését is, ilyenkor átvételről beszélhetünk (KIEFER – SIPTÁR 2003: 116–119; DOMOKOS 1975: 157–158).

Nincs ez másként az udmurt nyelv esetében sem, így előadásomban azt a neologizmusokról szóló, kérdőív segítségével végzett attitűdvizsgálatot mutatom be, melyet a mesterszakdolgozatomhoz kapcsolódó kutatás keretében végeztem. Az online formában továbbított kérdőív által szerettem volna képet kapni a beszélőknek az udmurt nyelvben már jelenlévő neologizmusokhoz fűződő viszonyáról, valamint arról, hogy az udmurtul folyó társalgás közben előforduló orosz szavak milyen megítélés alá esnek. Ezen felül tettem fel kérdéseket ahhoz kapcsolódóan is, hogy a kitöltők tapasztalnak-e nehézséget bizonyos esetekben, témákban, ha udmurt nyelven akarják kifejezni gondolataikat, illetve hogy merül-e fel bennük igény további új szavak létrehozására.

Az adatközlők válaszai alapján tehát különböző demográfiai adatokat, életkort és lakóhelyet is figyelembe véve bemutatom az orosz átvételek szerepét, mint a neologizmusok potenciális vetélytársait, továbbá a már létező és a jövőben létrehozandó új lexémák többszemponú áttekintését a beszélők szemszögéből. Úgy vélem, a kapott konklúziók segítséget nyújthatnak abban, hogy jobban megismerjük a nyelvhasználók álláspontját, mely elengedhetetlen része az esetlegesen bekövetkező nyelvtervezési munkának, valamint összehasonlítási alapot adhat más, az udmurthoz hasonló helyzetben lévő uráli nyelvek neologizmusainak vizsgálatához.

Irodalom:

Domokos P. (1975). Az udmurt irodalom története. Akadémiai Kiadó.

Kiefer, F. – Siptár, P. (szerk.) (2003). A magyar nyelv kézikönyve. Akadémiai Kiadó.

Kankanpää, Eemil (Helsingin yliopisto)

Pohjoisten itämerensuomalaisten kielten hiisi-sanan semanttinen kehitys

Kantasuomen sanan *hiici ja siihen palautuvien sanojen (suomen hiisi, karjalan hiisi ~ hiizi ~ hiiži) varhaisin uskonnollinen merkitys kuuluu pohjoisten itämerensuomalaisten kansojen

uskontohistorian keskeisimpiin kysymyksiin. Tästä huolimatta ei suomalaisessa tutkimuksessa

vallitse yksimielisyyttä siitä, onko kyse ollut uskonnollisen instituution nimityksestä vai abstraktimmasta ”pyhä-sanasta”, jonka vastine olisi ollut latinan sana sanctus. Tässä esitelmässä esitetään, että itämerensuomalaisten kielten hiisi-sanueen varhaisin uskonnollinen merkitys on ollut 'kulttimetsikkö' ja että tämä havainto muodostaa välttämättömän edellytyksen pohjoisten itämerensuomalaisten kansojen hiisi-instituution uskontohistorialliselle tutkimukselle. Samalla esitetään tulkinta hiisi-sanan etymologiasta ja myöhemmästä semanttisesta kehityksestä pohjoisissa itämerensuomalaisissa kielissä.

Kibatova, Aleksandra (Национальный исследовательский университет «Высшая школа экономики»)

«Не только, чтобы обсуждать коров в деревне...»: использование луговомарийского языка в соцсетях

Я предлагаю рассмотреть случай луговомарийских соцсетей как пространства схождения географически рассеянных групп в рамках методов цифровой антропологии. Внутри Марнета определенно существует напряжение, осмыслить которое на микро- и макроуровне мы попытаемся в своем докладе. Я обращаюсь к микро- и макроуровню практик использования (начиная от личных переписок заканчивая публикациями на большую разнообразную аудиторию)

луговомарийского языка в интернете. Меня интересует, меняется ли как таковое присутствие (или отсутствие) языка в глобальной сети восприятие языка носителями и меняется ли благодаря этому их представление о марийской этничности, а также какие перспективы появляются у носителей и потенциальных носителей с расширением мариязычного сегмента в интернете — и появляются ли.

Для части информантов постинг на марийском необходим для самообразовательных целей с одной стороны, а с другой – для пассивного поиска потенциальных собеседников или единомышленников. Одновременно подобные посты для непонимающей аудитории имеют некоторый потенциал протеста или дифференциации. Высказывание на марийском в таком случае в русскоязычном окружении служит демаркационной линией: «я не так:ая, как вы, я отличаюсь» и фатическим высказыванием «я – мари:йка, я существую, я таков:а». При этом подобные выражения могут сплочать пользователя не только с мариязычными пользователями, но и с пользователями, имеющими похожие потребности, например, с другими финно-угорскими и антиколониальными активистами.

Кроме того, я выявила при общении онлайн возможность подсматривать в словарь или сервисы машинных переводов для поддержания собственного образа уверенного носителя в переписке. Учитывая, что в рамках данного опроса уровень владения марийским языком как минимум у половины информантов средний или ниже среднего по их собственным оценкам, а также учитывая пуристические тенденции заменять слова русского происхождения неологизмами, подобная функция оказывается особенно важной.

Важно еще одно явление: марийский в интернете луговомарийский присутствует по большей части в текстовой форме (а не в аудио), голосовые и видеосообщения, которые могли бы нивелировать различия, используются только в специфических ситуациях, а личная переписка во многих случаях ограничена количеством людей либо функцией, литературная норма оказывается влиятельной. В сочетании с разделяемым внутри сообщества авторитетом литературной нормы, а также авторитетом языковых пуристов, я предполагаю, что проникновение марийского языка в интернет способствует стандартизации языка, то есть укреплению литературной нормы – но при условии, что собственный идиом (например, сернурской) не забывается. Информанты указывали на ситуативное перестраивание с локального идиома на нормативный, идиомы не отличаются друг от друга

разительно, поэтому возможно и параллельное существование локальной формы и литературной нормы.

Koivunen, Tomi (Debreceni Egyetem, Turun yliopisto)

A feltételes mellékmondat állítmányának alakja a permi nyelvekben

Ebben a tanulmányban három permi nyelvforma feltételes mondatait kerül összehasonlításra egy párhuzamos korpusz tükrében. A permi nyelvek anyanyelvi és nem anyanyelvi kutatóinak és tanárainak eltérő elképzeléseik vannak a feltételes mondat állítmányának alakjáról. Az állítmány múlt idejű formában való jelenlétét – legalábbis egyes anyanyelvű kutatók körében – a „tiszta nyelv” jellemzőjének tartották. Úgy tűnik azonban, hogy a permi nyelvek feltételes mondataiban meglehetősen régóta használnak különböző igeidőket. Hasonlóan felmerült, hogy a múlt idejű igealak a feltételes mondat irrealitását jeleznék, ami az anyag fényében nem teljesen igaz. A permi nyelvek feltételes mondataiban más eltérések is előfordulnak, például a bennük használt kötőszók és azok elhelyezkedése, illetve a mondatrend tekintetében. Ebben az előadásban a permi feltételes mondatokat általános szinten kerülnek összehasonlításra.

Koukkari, Tuomas (Oulun yliopisto)

Vuámmášumeh kärjilkielâst já Videl kuávlukielâst

Taat oovdanpyehtim kiedâvuš kärjilkielâ Videl (Vitele, Видлица) kuávlukielâ fragmentarisijd kielâmuštomeerhâid suullân 21. čyeti-ive aalgâst mäa., moh láá kavnum toovláá korrâskiärrust sehe synapsij pasâttâsain Helsigist. Taas lasseen puáhtojeh oovdân motomeh almoliih vuámmášumeh kärjilkielâst já eromâšávt ton fonologiast, morfologiast sehe saje já kiäinu almotteijee adpositioin já sajehaamijn.

Tastko kärjilkielâ dialektologia lii eromâšávt fonologisávt tutkum uáli luávdeht jo 1930-lovvoost (Bubrih il. 1997: 6-8), fáállun lii mielâkiddiivâš máhđulâšvuotâ viärdádállâđ tooleeb já maajeeb vuámmášuumijd. Oovdanpyehtimist kuávdázist láá nuorttâmeerâsyemmilii vuáđukielâ poskâđ luázib (já motomij anallysij mielđ meiddei poskis (Novak il. 2022: 39-40, 44-46)) kuhes vokaliđ diftoŋŋistum kärjilkielâst almolávt já taan almoon rajjiittâsah Videl kuávlukielâst.

Morfologiast kiedâvuššojeh postpositioin šoddâm pääihi almotteijee sajekiäjuseh. Iänääš uási livvikärjilkielâ kielâoopâin maainâš elativ já ablativ kiäjusijd -späi já -lpäi (om. Ahtia 1936: 47-48; Markianova 2002: 37-39, Pyöli: 2012: 29-31), kost -päi lii šoddâm postpositioist päin. Postpositioist *lōna šoddâm approksimativ (-lluo/-llyö) tain peicâ ij táválávt lah mainâšum (Novak il. 2022: 94). Oovdânpuáhtám kuittâg, et Videl kuávlukielâst já kenski mudoi-uv livvikärjilkielâst liččii ucemustáá liijká šiev vuáđuseh toollâđ approksimativ sajekiäjusin ko obm. päi-veerhi siskeldeijee elativ já ablativ (vrd. meiddei Novak il. 2022: 114-115).

Kiäinu almotteijee adpositioin kuávdášlumoseh Videl kuávlukielâst láá kustoo myö já siiriči, moh kiävttojah enâmušávt olgoldâs mut motomin meiddei siskáldâs kiäinuin. Siskáldâs kiäinuid almotteijee adpositioin lii kuittâg mottoom verd variaatio; obm. myö já siiriči lasseen amnâstuvâst tiättojah läbi já poikki sehe härvinubbon kauti já máhđulávt syväimes (vrd. sâmi kiela čoodâ).

Käldeeh

Ahtia, E.V. 1936: Karjalan kielioppi: äänne- ja sanaoppi. Suojärvi: Karjalan kansalaisseura.
Bubrih il. 1997 = Bubrih, D. V. - Beljakov, A. A. - Punžina, A. V. Karjalan kielen murrekartasto.

L. Sarvas (tuáim.). Kotuksen julkaisuja, 97. Helsinki: Societé Finno-Ougrienne.

Markianova, L. 2002: Karjalan kielioppi: 5-9. Petroskoi : Periodika

Novak, I. - Penttonen, M. - Ruuskanen, A. - Siilin, L. 2022: Karelian in Grammars. A study of phonetic and morphological variation. Petrozavodsk: Karelian Research Centre, Russian Academy of Sciences.

Pyöli, R. 2012: Livvinkarjalan kielioppi. Helsinki: Karjalan kielen seura.

Lebedev, Egor (Уральский федеральный университет)

Zerpal: The largest Udmurt corpus for pre-training language models

In the era of rapid development of Natural Language Processing (NLP) and artificial intelligence technologies, the creation of language models for low-resource languages of the world is becoming increasingly relevant. Despite its importance for the Udmurt people and its rich cultural heritage, the Udmurt language is still underrepresented in the sphere of language technologies. The creation of modern language models for the Udmurt language will not only contribute to its preservation and linguistic diversity, but will also open up

new opportunities for applying NLP methods in such areas as machine translation, text generation, creating chatbots and so on.

This research is focused on the process of collecting the largest dataset in the Udmurt language, cleaning, preprocessing it, training BERT models and evaluating quality on the tasks of multilabel classification and Part-of-speech tagging. For the first time, the texts of many Udmurt media were collected and published in the public domain. A similar approach to creating a dataset could be applied to other Finno-Ugric languages, which would contribute to the development of those languages in the information sphere.

Mayrofer, Patrick (Universität Wien)

The Intervocalic Voiceless Dental Fricative in Saami

Traditionally, the phoneme *ʃ, a voiceless dental fricative, is reconstructed for Proto-Saami. This segment was inherited word-initially from the Proto-Uralic phonemes *d and *d'. Word-internally its origin is not clear as it is only reconstructed for two etyma with no widely accepted etymologies (Korhonen 1981: 160–1; Koponen 2022: 105), those being *mōʃē ‘mother’s younger sister’ and *reʃē ‘winter way’ (Lehtiranta 1989: 78–9; 110–1). Kümmel (2015) etymologizes *mōʃē as a loan from early Proto-Germanic *mōþō(n) ‘mother’s sister’ which would account for the dental fricative. The etymology of *reʃē remains unclear but due to its initial *r it can hardly go back to Proto-Uralic. Possibly, *reʃē was borrowed from an unknown substrate source in the sense of Aikio (2004; 2012: 80–8), as already briefly touched upon by Kümmel (2015: 124). This etymon has regular correspondents throughout the Saami language area, it can therefore not be viewed as “Paleo-Laplandic” as, if this were the case, one would expect irregular interdialectal forms. If *reʃē truly is of substrate origin, it could only chronologically fit in to Aikio’s (2012: 91–2) “Paleo-Lakelandic” substrate. Continuants of the two etyma from over 80 Saami varieties were collected and examined. With this data, the different reflexes of *ʃ were mapped and several areal tendencies were established. Generally, the reflexes of *ʃ in the different varieties show the same continuants in both etyma. Other words with intervocalic dental fricatives do occur in North Saami but these all appear to be parallel loans from Finnish as these words all show highly irregular interdialectal sound correspondences.

References:

- Aikio, Ante (Luobbal Sámmol Sámmol Ánte), (2004), An essay on substrate studies and the origin of Saami. In: *Etymologie, Entlehnungen und Entwicklungen: Festschrift für Jorma Koivulehto zum 70. Geburtstag. Mémoires de la Société Néophilologique de Helsinki* 63. 5–34.
- Aikio, Ante (Luobbal Sámmol Sámmol Ánte), (2012), An essay on Saami ethnolinguistic prehistory. In: *A Linguistic Map of Prehistoric Northern Europe. MSFOu. 266: 63–117.*
- Koponen, Eino (2022), Saami. General Introduction. In: Bakró-Nagy, Marianne – Laakso, Johanna – Skribnik, Elena, Ed., *The Oxford Guide to the Uralic Languages*. Oxford. 103–12.
- Korhonen, Mikko (1981), *Johdatus lapin kielen historiaan*. Helsinki.
- Kümmel, Martin Joachim (2015), Die Schwestern der Eltern: Samische Evidenz für germanische Wortbildung? In: Krisch, Thomas – Niederreiter, Stefan, Ed., *Diachronie und Sprachvergleich. Innsbrucker Beiträge zur Sprachwissenschaft* 150. Innsbruck. 121–9.
- Lehtiranta, Juhani (1989), *Yhteissaamelainen sanasto*. SUST 200.

Mórucz, Noémi (Eötvös Loránd Tudományegyetem)

The ethnic identity of the Csángó minority

Among the Uralic languages, most of which are endangered to various extents, the Csángó varieties do not enjoy institutional support of any kind; the language has no presence in the educational system, and they are generally not perceived as an important basis of an ethnic identity (Pasanen et al. 2022). The aim of this talk is to present the reasons behind this situation and to provide some possible ways of changing the settings, if it is needed at all.

This talk will focus on the Moldavian Csángós, members of one of the three different ethnic groups, i. e. *Gyimesi*, *Barcasági*, and *Moldavian Csángós*, whose majority live in the Moldavian region of Romania. Today 50,000 of them speak Hungarian (Tánczos, 2012; Bodó & Fazekas 2023). This variety is regarded as the dialect farthest from standard Hungarian not only in terms of its lexicon and grammar (Ferdinand 2016; Bodó & Fazekas 2023).

The issues of belonging and free language usage have always been a problem, but despite all of that, the Csángó speakers have managed to maintain an “untouched” archaic world, with cultural, linguistic, and characteristics resembling the Middle Ages. On the basis of Csángós reports we can say that “the characterological Csángó figures live in an archaic world and usually speak its ancestral language” (Bodó & Fazekas 2023).

The reason behind the difficulties can be traced back to the several centuries long separation from the Hungarian speech community which caused their variant to differ strongly from other Hungarian variants (Pasanen et al. 2022). In this presentation, I will show the most effective solution for the Csángó “situation”: a language educational programme which aims to give voice to the participants of the Moldavian Hungarian language revitalisation in North-East Romania (Bodó & Fazekas 2023).

References

- Bodó, Csanád & Fazekas Noémi 2023. Giving voice to the Csángó figure: participation roles and the production of belief in language revitalisation. *International Journal of the Sociology of Language* 2023. 51–76.
- Pasanen, Annika & Johanna Laakso & Anneli Sarhimaa 2022. The Uralic minorities. Endangerment and revitalization. In Bakró-Nagy, Marianne & Johanna Laakso & Elena Skribnik. *The Oxford guide to the Uralic languages*. Oxford University Press, Oxford, 68–78.
-

Palokangas, Aleks (Helsingin yliopisto)

Planning and novelty values of a test measuring mutual intelligibility of Baltic Finnic languages

Mutual intelligibility of Baltic Finnic languages can be measured and observed in multiple ways. My presentation describes the development of a new kind of language test designed for informants whose mother tongue is Finnish or Estonian. The participating Finns’ language proficiency level in Estonian was 0, A or B, and Estonians’ level in Finnish was 0, A or B. Compared to previous test types, ways to measure mutual intelligibility, and measuring differences between cognates this test offers many new features.

The selection of cognates was conducted with meticulous care, as the test aimed to provide diverse data for analysis. One of the most important purposes of the test was to

observe and analyse how these two groups understood cognates from each other's language in different contexts. First, the cognates were translated one at a time, then as a part of sentences, and ultimately as a part of short text. Additionally, informants translated Vepsian and Livonian languages.

Another object in developing this test was to collect data for analysing whether Finns' language skills in Estonian aided their understanding of Livonian and whether Estonians' language skills in Finnish helped them to understand Vepsian. Hence, the informants not only translated cognates shared by all these languages but also those with specific etymological connections. For instance, they considered cognates like 'parta' and 'bard' (both meaning 'beard') – which have a common etymology only in Finnish and Vepsian – as well as 'habe' and 'abbõnd' (also meaning 'beard') – which share a common etymology exclusively between Estonian and Livonian.

Furthermore, this type of test also provides an opportunity to analyse how symmetric or asymmetric the level of understanding between Finnish and Estonian is. Therefore, the cognates in the test include morphologically rich word forms such as Finnish *yhden*, Vepsian *ühten*, Estonian *ühe* ja Livonian *īd* which all translate to 'one's', and *pitkää*, *pit'k*, *pikk*, *pitkää* ('tall'), where Estonian *pikk* is a false friend for Finns as it resembles Finnish word *pikku* ('little, small, tiny').

I describe the piloting of the test and its results in my presentation, alongside the development process of the test's scoring system which is nuanced rather than binary. The pilot's results substantiate that the development, structure and scoring method of the test were successful. The test fulfills its purpose and objectives as it is capable of highlighting differences among informants with varying backgrounds, such as different mother tongues and language proficiency levels.

Pataki, Júlia (Szegedi Tudományegyetem)

A magyar könnyen érthető kommunikáció (KÉK) és a finn selkokieli összehasonlítása

A XXI. században világszerte egyre több ország ismeri fel a kommunikációs és nyelvi képességek életminőségre gyakorolt hatását. A gyógypedagógia és a fogyatékoságtudomány fejlődésével, az integrációs, inklúziós eszmék térhódításával, valamint a globális népvándorlások növekedésével napjaink egyik legaktuálisabb témájává

vált a társadalmi részvétel és hozzáférhetőség. Az információhoz való hozzáférés joga az Európai Unió Alapjogi Chartájában is rögzített alapvető emberi jog, mégis számtalan esetben sérülhet: legyen szó akár intellektuális képességzavarról vagy kommunikációs, szociális nehézségekről, akár bevándorlókról, kisebbségi nyelvet beszélőkről vagy nyelvtanulókról.

Így megszületett az igény mind nemzetközi, mind országos szinten a nyelvek egyszerűbb, minél több ember által érthető és használható változatára. Előadásom célja a téma elméleti hátterének, terminológiájának ismertetése, valamint a könnyen érthető nyelvváltozatok általános felhasználási területeinek és módszereinek bemutatása. A prezentációban kiemelten tárgyalom a magyar könnyen érthető kommunikáció és a finn selkokieli 'egyszerű nyelv' körében végzett kutatásokat, továbbá összehasonlítom a nyelvváltozatok jelenlegi helyzetét és alkalmazási területeit, különös tekintettel az irodalomban és a nyelvtanulásban kínálkozó lehetőségekre. Jövőbeli kutatási terveim között szerepel megvizsgálni, hogy milyen módszertan alapján alakítják ki a két nyelv könnyen érthető szövegeit, milyen szerkezeti és lexikai változtatások szükségesek.

Kulcsszavak: hozzáférhetőség, easy-to-understand language, könnyen érthető kommunikáció, selkokieli, easy to read, selkokirjallisuus

Irodalom

Horváth, P. L. & Ladányi, L. (2021). Easy Language in Hungary. In Lindholm, C. és Vanhatalo, U. (szerk.) Handbook of Easy Languages in Europe. Easy – Plain – Accessible. Frank & Timme GmbH, Berlin.

Kakko, M. (2023) Selkokirjat lukuinnon herättäjinä? – Selkokielinen kaunokirjallisuus suomi toisena kielenä -opetuksessa. Kieli, koulutus ja yhteiskunta, 14(2). Saatavilla: [link](#) (2024. 05. 20.)

Leskelä, Leela Laura & Kulkki-Nieminen, Auli (2015, ford: Timár Bogáta, 2023). Útmutató az egyszerűen érthető irodalmi szövegek szerzőinek. Részlet. A fogatékosságtudomány és a gyógypedagógia folyóirata.

Leskelä, L & Uotila, E. H. (2020). Selkokieli saavutettavan viestinnän välineenä. julkaisussa M Hirvonen & T Kinnunen (toim) Saavutettava viestintä: Yhteiskunnallista yhdenvertaisuutta edistämässä. Gaudeamus, Helsinki, 227–248.

Leskelä, L. (2021). Easy Language in Finland. In Lindholm, C. és Vanhatalo, U. (szerk.) Handbook of Easy Languages in Europe. Easy – Plain – Accessible. Frank & Timme GmbH, Berlin.

Selkomittari. Selkeästi kaikille. Selkokeskus, Kehitysvammaliitto, 2018.

Uotila, Eliisa (2019). Selko Suomessa – selkokielen kehitys ja sovelluksia. In *Puhe ja kieli*, 39:4, 307–324.

Pihkakoski, Riku (Turun yliopisto)

Observations of article-like use of indefinite determiner *akte* in South Sámi

Hungarian is usually recognized as the only Uralic language with definite and indefinite articles. However Finnish, Estonian, and Western Sámi languages are sometimes brought up as languages that seem to be in the process of developing definite and indefinite articles. In my bachelor's thesis, on which I base this presentation, I examine the use of the South Sámi indefinite determiner *akte* 'one' through comparison with the indefinite determiner *yks(i)* 'one' in spoken Finnish.

South Sámi grammars mention the article-like use of the definite *dihte* and indefinite *akte*, but their use is not explained in depth. To explore the article-like features of *akte* I translate selected South Sámi sentences with *akte* into Finnish and observe how the indefinite *akte* can be translated with the Finnish indefinite article-like *yks(i)*. According to Iso suomen kielioppi, *yks(i)* is used in spoken Finnish to mark specific indefiniteness, which is one of the prototypical functions of an indefinite article. My hypothesis is that *akte* has this function too and that it is also used in contexts where the use of *yks(i)* is not natural.

As my material I use dialectal and religious South Sámi texts. Unlike the Finnish *yks(i)*, article-like use of *akte* seems to occur in formal language too. From the material I look for instances of adnominal *akte* where it is not used explicitly as a numeral. I would like to find cases where *akte* is not translatable with *yks(i)*, as they could point to *akte* having more article-like qualities than *yks(i)*.

References:

Magga, Ole Henrik & Magga, Lajla Mattsson. 2012. Sørsamisk grammatikk. Kárášjohka: Davvi Girji.

VISK (Iso suomen kielioppi, online-version): § 1418 Onko suomessa artikkelia?

Rokai, Zsombor (Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem)

Manysi korpusz létrehozása nyelvi modellek számára

A manysi nyelv a finnugor nyelvcsalád tagja, annak Ugor ágába tartozik. Beszélői a Hanti-Manszijszki autonóm területen, az Ob folyó keleti részén élnek. A legközelebbi nyelv a magyarhoz, a ma még beszélt nyelvek közül. Hanti Manszijszk-ban a hantik és manysik 2%-át teszik ki az össznépességnek. Népségük habár az utóbbi időben nem csökkent nagy mértékben, azonban a manysi nyelvet beszélők száma nagyon alacsony, mindössze 2000 körüli, azaz a manysik 81%-a már nem beszéli saját nyelvét. Ennek köszönhetően a nyelv megőrzése nem triviális feladat, főleg, ha figyelembe vesszük a különböző nyelvjárások létét is. A városokban, az orosz nyelv dominanciája a hétköznapiakban háttérbe szorítja a manysi és más nyelvek használatát, ezenfelül a modern technológia, irodalom és ismeretterjesztő anyagok nagyrésze orosz nyelven érhető el a régióban, így maga a nyelv alulmarad ezen a területen is az orosz nyelvvel szemben. Annak érdekében, hogy ezen hátrányokat megpróbáljuk kompenzálni, a manapság nagy népszerűségnek örvendő nyelvi modelleket kívánjuk segítségül hívni. Annak érdekében azonban, hogy alkalmazni tudjuk ezen új technológiát, egy nyelvi korpusz kialakítására van szükség. Ebben a kutatásban egy többnyelvű adatbázist készítettünk el, melynek a középpontjában a manysi nyelvű szövegek állnak. A korpusz alapját, nyilvánosan elérhető manysi szövegek képezik, melyek legtöbb esetben még egy második nyelven is elérhetőek voltak. A korpuszt a nyelvi modellek tanításának kritériumai alapján építettük fel, hogy már meglévő, betanított nyelvi modelleket finom-hangolással, a manysi nyelvre tudjuk tanítani. A tanító korpusz megfelelő kialakítása és annak magas minőségének biztosítása egy bizonyos teljesítményszintig ki tudja váltani a mennyiségi faktor hiányát. A projekt keretén belül létrejött korpusz a jövőben potenciális lehetőséget biztosít a már meglévő manysi nyelvű szövegek további gyarapítására, a későbbiekben betanítandó nyelvi modellek által.

Romanova, Marina (Szegedi Tudományegyetem)

Cognitive metaphor of time and time orientation in the Udmurt language

Cognitive metaphors, as one of the main ways of conceptualization, play an important role in the study of people's worldviews. This research is dedicated to studying the cognitive

sphere of time and its conceptual modeling in the Udmurt language, employing a cognitive linguistic approach (Lakoff, Johnson 1980, Kövecses 2005).

In Udmurt linguistics, there are no researchers who have analyzed the concept of time using a cognitive approach. The method of the study is corpus-based metaphor analysis: the research corpus includes newspaper articles, as well as examples from social media sourced from the National Corpus of the Udmurt language, the Udmurt-Hungarian dictionary (Kozmács 2002), and oral examples provided by the Udmurt language lecturer at the University of Szeged. The research attempts to answer the following questions: (1) In which source domains is the concept of time mostly conceptualized in Udmurt? (2) What characterizes time orientation in the Udmurt language?

I identify the following basic cognitive metaphors of time in the Udmurt language: time is space, time is motion (moving time/moving observer), time is a person, time is a flying object, time is substance, time is a container, time is a limited resource/time is a valuable commodity. The revealed metaphors are considered universals as they exist similarly in many languages of the world. In my research, I didn't find metaphors such as time is an instrument or time is money.

Regarding the orientation of time in the Udmurt language, time primarily show a horizontal orientation in metaphorical expressions of the conceptual metaphor time is motion: the future is in front of us and the past is behind us, but there are also linguistic elements that indicate the existence of vertical orientation (Yu 2012, Szili 2021).

Rosenberg, Helena Brit (Tartu Ülikool)

Tarton kieli Gustav Adolf Oldeopin runoudessa ja sen vertailu Kambjan murteeseen

Tartto on Euroopan kulttuuripääkaupunki vuonna 2024. Ensi vuonna Viro juhlii 500 vuotta ensimmäisestä vironkielisestä painetusta kirjasta. Monet eivät kuitenkaan ole kuulleet Tarton murteesta tai siitä, että se on eteläviron kirjoitetun kielen perustana. Sillä oli tärkeä rooli Viron kansan sivistyksessä ja kulttuurihistoriassa. Valitettavasti historiallinen tartonkieli on katoamassa ja tarvitsisi enemmän huomiota.

Tarton murre kuuluu Etelä-Viron päämurreryhmään yhdessä tunnetumpien Võrun ja Mulgin murteiden kanssa. Tarton murrealueella on yhdeksän pitäjää ja paikallismurretta, joista esittelen Kambjaa lähemmin. Kambjan historiallinen pitäjä yhdessä Nõon pitäjän

kanssa jää Tarton murteen ytimeen, ja niitä voitaisiin ehkä pitää murteen tyypillisimpinä edustajina. Minua yhdistää Kambjaan esivanhempani. Nyt vuosisatoja myöhemmin kielenmaailmaan haluan tutustua heidän kielenmaailmaansa lisää.

Gustav Adolf Oldekop (1755-1838) oli pappi ja kulttuurihenkilö, joka oli useiden merkittävien julkaisujen, kuten "Tarto maa rahwa Näddali-Leht" ja "Tallorahwa Kulutaja" yksi kirjoittajista. Hänen runojaan voisi löytyä "Beiträgestä", mutta hän työskenteli pitkään nimettömänä tai lankonsa nimellä. Hänen tekstejään käytettiin koulujen laulutunneilla, ja joillakin alueilla ne saivat jopa kansanlaulun aseman. Oldekopia voidaan pitää yhtenä ensimmäisistä määrätietoisista hengellisen runouden tekijöistä ennen kuin merkittävä Kristjan Jaak Peterson ilmestyi runoelämään.

Annan yleiskatsauksen Tarton murteen erityispiirteistä, sitten Oldekopin Tarton kielen käytöstä kokoelmassa "Poisikese talverööm" ja vertaan sitä olemassa oleviin Kambjan murreteksteihin. Lopuksi haluan antaa vastauksia kysymyksiin: Mikä on tyypillistä Tarton murteelle? Millainen on Kambjan murre sen kontekstissa? Millainen on tartonkielen käyttö G.A. Oldekopin runoissa ja miten sitä voi verrata Kambjan murteeseen?

Sandström, Sofia (Helsingin yliopisto)

Wie und warum Roboterstaubsauger benannt warden?

Robotik und künstliche Intelligenz sind nach und nach Teil des Alltags geworden und halten Einzug in den Haushalten. Ein Beispiel hierfür sind Roboterstaubsauger. Heutzutage hat ein Gegenstand, der sich in der Wohnung autonom bewegt, oft auch einen eigenen Namen. Haushaltsgerätenamen sind eine neue Kategorie in die Onomastik.

Benennen ist eine Möglichkeit, die Welt mit Hilfe der Sprache zu strukturieren. Der Name identifiziert nicht nur seinen Gegenstand, sondern kennzeichnet ihn auch als bedeutungsvoll. Ich beschäftige mich mit der Benennung von Roboterstaubsaugern und den Benennungskriterien sowie mit der Frage, aus welchen Namenskategorien die Namen der Roboterstaubsauger stammen. Außerdem habe ich darüber nachgedacht, warum Roboterstaubsauger im Allgemeinen als Objekte angesehen werden, die einen Namen benötigen. Die Namen von Roboterstaubsaugern wurden bisher nicht untersucht. Deshalb ziehe ich Studien zu Haustiernamen (Keinänen 2009; Sissonen 2016) und Transportmittelnamen (Seppälä 2013) als Vergleichspunkte heran.

Meine Analyse der Namen von Roboterstaubsaugern basiert auf einer Umfrage, in der die Befragten über die Namen ihrer Roboterstaubsauger, die Gründe für die Namensgebung und warum ihnen die Benennung der Geräte wichtig erschien, berichteten. Ich habe die Namen nach unterschiedlichen Benennungskriterien in Kategorien eingeteilt. Staubsauger werden unter anderem nach ihren physikalischen Eigenschaften, eingebildeten Charaktereigenschaften und berühmten Vorbildern benannt. Ich versuche auch herauszufinden, warum die Befragten ihren Staubsauger überhaupt benennen wollten. Mein Ausgangspunkt hier ist die Humanisierung, eine der Grundfunktionen eines Namens.

Quellenliteratur:

- Ainiala Terhi, Saarelma Minna, Sjöblom Paula 2008: *Nimistöntutkimuksen perusteet*. Helsinki. Suomalaisen kirjallisuuden seura.
- Keinänen Minna 2009: *Kissoille annetut henkilönnimet*. Pro gradu. Helsingin yliopisto.
- Seppälä Janne 2013: *Kulkine.net – tutkimus epävirallisista kulkineennimistä*. Väitöskirja, Jyväskylän yliopisto.
- Sissonen Outi 2016: *Hukka, Morris ja Selma. Puhdas- ja sekarotuisten koirien nimeäminen*. Pro gradu. Helsingin yliopisto.

Tóbiás, Eszter (Eötvös Loránd Tudományegyetem)

A birtokos személyjel „mászása” a komi-permjákban

A névutós szerkezetekben a birtokos személyjel megjelenhet szabályos egyeztetéssel a birtokszón (1) vagy rendhagyó módon a névutón (2) több finnugor nyelvben is. A második esetben a birtokos személyjel „mászásáról” (climbing) beszélhetünk (a továbbiakban: possessive suffix climbing – PSC (TIMÁR 2024)). Ilyenkor a birtokos személyjel módosítói főnévről a névutóra kerül át és a helyraggal összevont alakban jelenik meg. Ebben a tekintetben pozíciója nem kötött, klitikumszerűen viselkedik (KUBÍNYI 2015).

Komi permják: (1) *менам керкүö вылын* 'a házamon'

(2) *менам керкү вылам* 'a házamon'

Korábbi kutatások alapján a PSC a permi nyelvekben „kontrollált birtoklás” (controlled possession) kifejezésére szolgál, azaz (élő birtokos esetén) a birtok: a birtokos által közvetlenül irányított entitás vagy a birtokos által okozott/elszenvedett szituáció (KUBÍNYI 2015).

Míg a mari nyelvben ettől eltérő motiváció keresendő, befolyásoló tényező például a birtok élősége/élettelensége (TIMÁR 2024).

Előadásomban egy korpuszalapú kutatást mutatok be (*Perem Komi Korpusz, Korp*), melyben ezt a jelenséget a komi-permják nyelvben vizsgálom. Az előadás célja a következő kérdések megválaszolása: Milyen helyzetekben fordul elő PSC a komi-permjákban (szám, személy, élőség, elidegeníthetőség)? Funkcióját tekintve (akárcsak a komi-zürjénben és az udmurtban) kontrolláltságon alapul-e?

Források:

BORIN, LARS – FORSBERG, MARKUS – ROXENDAL, JOHAN 2012. *Korp – the corpus infrastructure of Språkbanken*.

(https://gtweb.uit.no/u_korp/?mode=koi#?stats_reduce=word&cqp=%5B%5D
2024.04.11.)

KUBÍNYI KATALIN 2015. *Possessive clitic climbing as a pattern of agreement with the possessor in Permic and Mari postpositional phrases*. XII. CIFU.

Perem Komi Korpusz [Перым Коми Кыв Корпус] (<http://perem.komicorpora.ru/>
2024.04.11.)

TIMÁR BOGÁTA 2022. *Possessive Clitic Climbing in Meadow Mari*. XIII. CIFU.

TIMÁR BOGÁTA 2024. *Possessive Suffix Climbing in Meadow Mari*. REMODUS Winter School of Finno-Ugric Studies.

Topos, Annabella (Eötvös Loránd Tudományegyetem)

A finn és magyar nyelv, ortográfia sztenderdizációjának nyelvtörténeti összevetése

A magyar nyelvtörténet a legrészletesebben adatolt, valamint legősibb finnugor nyelvemléktárnak ad helyet. Bárczi Géza monográfiáiban már kitér a magyar nyelv ómagyarkori kora sztenderdizációs megoldásaira. A magyar nyelv ortográfiájának sztenderdizációs témakörére pedig É. Kiss Katalin és munkatársai a *Kis magyar nyelvtörténet* című többszerzős monográfiában írtak részletesen az újmagyar korig bezárólag. A finn nyelvi sztenderdizáció sajátos körülményei miatt nehezebben vizsgálható, ugyanakkor a *Folia Uralica* folyóirat publicistái, különösen Baksa Máté finn nyelvű liturgikus szövegtörzsekkel való tudományos értekezése új lendületet adott a

témakörnek. A tanulmány ezen, fellelhető nyelvtörténeti korpuszok komparatiztikáját tűzte ki célul a finn és magyar nyelv sztenderdizációs folyamatainak kiértékelése céljából.

A tanulmány témájának ötletét egy nyelvészeti előadásra készített prezentáció adta, melyben a finn nyelv nyelvemlékei és azoknak a finn helyesírásra, a ma ismert sztenderd finn ortográfiára tett hatásai kerültek bemutatásra. Dr. Salánki Zsuzsanna Tanárnő buzdított arra az ötletre, hogy a prezentációt érdemes lehet tovább gondolni komparatiztikai céllal is, így került kiválasztásra jelen tanulmány témája.

A tanulmány célja összehasonlítani a finn és magyar nyelv helyesírásának folyamatát az írásbeliség megjelenésétől az első helyesírási szótárak kiadásáig. A tanulmány szintűgy összeveti a 18. századi nemzeti törekvések hatását az ortográfia tükrében, valamelyest a nyelvújítási törekvésekről is beszámol.

A tanulmány módszere a szövegtörpuszok komparatiztikája, mely elsődlegesen adatolt és feldolgozott nyelvemlékekből, valamint liturgikus-teológiai textusokból származnak finn és magyar nyelven írt szövegemlékekből. A tanulmány nem titkolt célja a középmagyar- és finnkori írásbeliség körülményeinek leírása. Ezenfelül annak a hipotézise, hogy a kulturális beágyazottság eltérő módokon befolyásolta a sztenderd helyesírás kialakulását a két országban.

A tanulmány jelentősége abban rejlik, hogy válogatott bibliográfiája helyt ad a korabeli értelmiség helyesíráshoz való viszonyának is, így a levont konzekvenciák számot adnak a korszak társadalmi-tudományos berendezkedéséről is. A tanulmányon keresztül érthető emberi törekvések és meggyőződések válnak érthetővé az adatokon túl, azok értelmezése által.

Bibliográfia

Bárczi Géza. *A tihanyi apátság alapítólevele mint nyelvi emlék*. No. 1. Akadémiai kiadó, 1951.

Baksa Máté (2021). Hemminki Maskulainen és a finn nyelv standardizálódása. *Folia Uralica Debreceniensia* (28) 29-43.

Baksa Máté. (2020). A zárhangok lejegyzése a 16–17. századi finn zsoltsárfordításokban. *Folia Uralica Debreceniensia* (27) 5-21.

É. Kiss Katalin, Gerstner Károly, and Hegedűs Attila. *Kis magyar nyelvtörténet*. Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Kar, 2013.

Häkkinen, Kaisa. *Spreading the written word: Mikael Agricola and the birth of literary Finnish*. Finnish Literature Society/SKS, 2015, 76-82.

Kolmár János (1821). Próbátétel a magyar helyesírás philosophiájára.

Meri, Juhos. (2020). A Westh-kódex keletkezési körülményei. *Folia Uralica Debreceniensia* (27) 125-139.

Nordlund, Taru. *Standardization of Finnish orthography: From reformists to national awakeners*. na, 2012.

Szathmári István. "A magyar helyesírás alapjai." *Az Eszterházy Károly Tanárképző Főiskola Tudományos Közleményei= Acta Academiae Paedagogicae Agriensis (Nova series tom XXI) Tanulmányok a magyar nyelvről= Sectio Linguistica Hungarica*(1995): 11-19.

Temesi Mihály et al. "Vita a" Helyesírásunk időszerű kérdései" című tanulmánykötetről a Magyar Tudományos Akadémia Helyesírási Főbizottságában 1955. október 27-én." *A Magyar Tudományos Akadémia Nyelv-és Irodalomtudományi Osztályának Közleményei* 9.1-2 (1956): 91-150.

Vladár Zsuzsa. "Nyelvészeti ideológiák a szóelemző helyesírás mögött." *A hungarológia ma: nyelvészet, kultúra és oktatás Hungarologia dzisiaj: językoznawstwo, kultura i dydaktyka*(2017): 37.

Tóth, Mihály (Tatabányai Árpád Gimnázium)

Az *-e* kérdő partikula használata az ómagyar és a mai magyar nyelvben

Az *-e* kérdő partikula a magyar nyelv fejlődésének egészét végigkísérte, jelenlétével a magyar nyelvben már a nyelv önálló életének legkorábbi szakaszától kezdve számolhatunk (Kiss – Pusztai 2003: 257). Az ómagyar kori előfordulásáról tanúskodnak az e korszak utolsó évszázadaiban írt kódexeink (pl. Jókai-kódex, Guary-kódex, Münchener-kódex). A kérdőszó már itt is több pozíciót elfoglalhat és többféle funkciót (pl. eldöntendő kérdő mondatban, illetve a választó kérdésekben is jelölheti a mondat modalitását) elláthat a kérdő mondaton belül (Kiss – Pusztai 2003: 492). A mai magyar nyelvben sem szorult vissza, sőt összetett mondatokban használata akár kötelező is lehet (Keszler – Lengyel 2019: 134).

Mindazonáltal a mondatbeli elhelyezkedésére, a mondatban betöltött funkciójára vonatkozó törvényszerűségek az évszázadok alatt több helyen is módosultak, valamint a mai magyar köznyelv sem teljesen egységes a szabályok tekintetében. Napjainkban

nemcsak a beszélt nyelvben, hanem más területeken is (pl. internetes fórumok, csevegések) előfordulnak a köznyelvi sztenderdtől eltérő, a beszélt nyelvhez közelítő formák (Schirm 2006: 141).

A kérdő partikula előfordulásának és funkciójának változásait több szinten is érdemes vizsgálni, hiszen nemcsak más mondatrészekhez kapcsolódhat napjainkban, mint az ómagyar korban, hanem például az állítmánytól való távolsága, ahhoz viszonyított elhelyezkedése is jelentős változásokon ment keresztül, amint azt az alábbi mondatpár is kiválóan mutatja. Az ómagyar kori példában a kérdőszó a tárgy után, a mondat végén található (1), míg a mai köznyelvi példában közvetlenül az állítmány után (2):

(1) *nēdè az etnikofoc es težéc azt é (nemde az etnikusok is teszik azt-e?)*

(2) *Föltámasztod-e még az emberekben "az életük romlatlan szakaszát"?*

Előadásomban az -e kérdő partikula ómagyar kori és mai használatának hasonlóságait és különbségeit mutatom be a Magyar Generatív Történeti Szintaxis és a Magyar Nemzeti Szövegtár adatainak elemzésével. Ómagyar kori példáimat négy kódexből (Jókai-kódex, Guary-kódex, Könyvecske az apostoloknak szent méltóságokról, Müncheni-kódex, összesen 214 adat), míg a mai példákat a konkordanciából vett 245 mondatos véletlen minta útján gyűjtöttem. A különböző mondattani jelenségek bemutatása során nagy hangsúlyt fektetek a két korszakban előforduló jelenségek közti különbségek kiemelésére.

Hivatkozások

Keszler, Borbála – Lengyel, Klára 2019. Kis magyar grammatika. Akadémiai Kiadó, Budapest.

Kiss, Jenő – Pusztai, Ferenc (szerk.) 2003. Magyar Nyelvtörténet. Osiris Kiadó, Budapest.

Schirm, Anita 2006. Az -e kérdő partikula nyomában. In: Gyárgyán Gabriella – Sinkovics Balázs (szerk.): LingDok5., Nyelvész-doktoranduszok dolgozatai. JATEPress, Budapest, 131-153.

Felhasznált korpusz

Magyar Generatív Történeti Szintaxis (<http://omagyarkorpusz.nytud.hu/>)

Simon, Eszter – Sass, Bálint 2012(XXIV). Nyelvtechnológia és kulturális örökség, avagy korpuszépítés ómagyar kódexekből. In: Általános Nyelvészeti Tanulmányok. 243-264. ([kézirat](#))

Magyar Nemzeti Szövegtár (<http://clara.nytud.hu/mnsz2-dev/>)

Oravecz, Csaba – Váradí, Tamás – Sass, Bálint 2014. [The Hungarian Gigaword Corpus](#). In: Proceedings of LREC 2014.

Umalas, Arnita Agrita (Tartu Ülikool)

Esimesed tähelepanekud liivi keele passiivi oleviku partitsiibi (-*tõb*) kasutamisest

Liivi keel on läänemeresoome keel, mida on kõneldud mõlemal pool Liivi (Riia) lahte Läti maa-alal. Kõige lähedamad keeled on olnud läti ja eesti keel. Oleviku passiivi partitsiip on kesksõna, mis iseloomustab tegevusobjekti, nt *loetav raamat* (liivi keeles *lugdõb rõntõz*) või *nähtav torn* (liivi *nãdõb torn*).

Väikese kõnelejate arvuga keele uurimine on tihtipeale raske: keelematerjalide hulk võib olla piiratud, korpusi pole alati olemas. Liivi keele partitsiibi -*tõb* kasutust ei ole grammatikaülevaadetes üksikasjalikumalt seletatud. Näiteks Lauri Kettunen on liivi keele sõnaraamatu (1938) grammatilises lisas ainult maininud, et vormid on olemas ja esitanud näited (näited on tõlgitud ka eesti ja soome keelde), aga selgitus, millal neid kasutatakse, puudub. Nii et partitsiibi funktsioonide kirjeldamiseks tuleb vaadata selle kasutust tekstides. Käesolevas uurimuses kasutatakse kirjalikku materjali, peamiselt ajalehte Līvli, Kõrli Stalte teoseid ja Pētõr Dambergi aabitsat “Jemakīel lugdõbrãntõz skūol ja kuod pierãst“. Kasutamise paremaks mõistmiseks tuuakse paralleele ka lähimatest kontaktkeeltest (eesti, läti). Kui eesti keel on kõige lähedam sugulaskeel, siis läti keelt on liivi keele kõnelejad paralleelselt kasutanud ja see on mõjutanud liivi keelt. Võib arvata, et läti keele mõju leiab ka partitsiipide kasutuses.

Ettekandes arutletakse esimeste tulemuste üle ning tutvustatakse raskusi, mis on seotud keelematerjalidega, samuti tutvustatakse uurimuses kasutatavat meetodikat. Esitlus on inglise keeles, slaidid liivi keeles.

Várnagy, Edina (Debreceni Egyetem)

Exploring Naming Practices in Hungarian-Finnish Families: A Study of First Names for Children

The presentation deals with the importance of names in the construction of human identity and the history and development of Finnish first names. The research also aims to explore past trends in first names and to provide an overview of the history of the Finnish first name. Particular attention is paid to the choice of first names for children of Finnish and

Hungarian couples. The study uses the methods of Alhaug–Saarelma (2017) and Eskola (2013), and a questionnaire is designed for data collection to investigate the first name practices of children of Hungarian-Finnish and Hungarian-Hungarian couples living in Finland. The survey results show that Hungarian-Hungarian couples living in Finland prefer traditional Hungarian first names, emphasising the importance of usability and kinship, in contrast to the results of Alhaug–Saarelma (2017), where parents sometimes preferred to use the names of their host countries. The internationality of the name was not a primary consideration for them.

Vojter, Kitti (Szegedi Tudományegyetem)

Aspekti ja teelisyys nganasanin liikeverbeissä

Nganasanin kielessä kaikilla verbilla on leksikaalinen aspekti, mitä tarkoittaa, että kaikki verbit ovat luonnostaan joko perfektivejä tai imperfektivejä. Tämä ominaisuus näkyy, kun ne käytetään aoristisessa ajassa. Aoristilla ei ole oma merkkiä, vaan tässä aikamuodossa voidaan käyttää kahta koaffiksia riippuen verbin aspektista. Aoristi on neutraalinen aika, ja verbin aspektin mukaan määräytyy paitsi koaffiksi se, viittaako aoristisessa aikamuodossa käytetty verbi lähimenneisyyteen vai nykyhetkeen. Perfektiviverbien koaffiksi on *-ʔ* (tai sen muut versiot: *-ʔa*, *-ʔi*, *-ʔĩa*), ja ne ilmaisevat menneen ajan aoristisessa aikamuodossa, esim. *kona-ʔa-m* ‘kävin’. Tähän ryhmään yleensä kuuluvat verbit, jotka ilmaisevat jonkinlaista muutosta tai jotka ovat merkityt inkoatiivi- ja resultatiivijohtimella. Imperfektiviverbien koaffiksi on *-NTU* ja sen allomorfit, ja ne viittaavat nykyhetken tapahtumiin, esim. *nili-ti-m* ‘elän’. Nämä merkitsevät pysyviä asioita, ominaisuuksia tai niiden puutetta tai prosesseja, jamiyös staattisia verbejä. On myös kaksoisaspektisia verbejä, joilla voi olla molemmat koaffiksit, mutta niiden määrä on hyvin vähäinen (Wagner-Nagy 2019: 222–225).

Olen tutkinut liikeverbien kategoriaa nganasanissa *Nganasan Spoken Language Corpusin* avulla (Brykina et al. 2018), pääasiassa käyttäen Talmyn typologiaa (2000). Talmy ryhmittelee kieliä sen mukaan, minkä semanttisesta elementistä ne sisältävät liiketapahtuman lisäksi tietoa: liikkumistavasta, muuttujasta vai väylästä (2000: 28, 49, 57). Nganasanissa on jaettu liikeverbi-kategoria, ja se tarkoittaa, että kaikki kolme lisämerkitystä näkyvät siinä. Esitän puheessani teoriani, jonka mukaan perfektivinen aspekti ja väylän ilmaisu liittyvät toisiinsa. Väylää ilmaisevat verbit ovat yleensä

perfektiiviejä, ja liikumistapaa ilmaisevat verbit saavat deiktisen väylän merkityksen, kun käytetään niiden perfektiivivartaloa. Lisäksi puhun liikeverbien telisyydestä, eli siitä, millä verbeillä on päätepiiste, koska tämä ominaisuus auttaa myös määrittämään verbien lisämerkityksiä.

Lähteet:

- Brykina, Maria – Valentin Gusev – Sándor Szeverényi – Beáta Wagner-Nagy 2018: “*Nganasan Spoken Language Corpus (NSLC)*.” Archived in Hamburger Zentrum für Sprachkorpora. 2. versio. [<http://hdl.handle.net/11022/0000-0007-C6F2-8> 2024.04.22. 20.52]
- Talmy, Leonard 2000: *Toward a cognitive semantics. Volume 2*. Massachusetts Institute of Technology. Cambridge.
- Wagner-Nagy, Beáta 2019: *A Grammar of Nganasan*. Brill, Leiden.
-

Wolf, Margarita (Ludwig-Maximilians-Universität München)

Aspect in Livonian: the role of prefixes and direct object marking

Aspect is not a fully grammaticalized category in Livonian. However, two different grammatical means of expressing aspect/aspectuality can be observed: differential object marking (which is common among Finnic languages) and verbal prefixation by means of borrowed Latvian prefixes (due to contact influence).

The study starts from the prefixed verbs: what kind of inner aspectual values they express compared with their non-prefixed counterparts, how the possible object cases (genitive and partitive) are combined with the prefixed verbs, and what kind of aspectual values can be observed in these combinations.

While in most of the Finnic languages partitive of negation is obligatory, Livonian differs from that in the point that genitive also occurs in negated clauses. As there is yet no consensus, whether it is a mere formal contact-induced phenomenon or semantical issues play a role as well, negated clauses will be analyzed against the background of aspectual matters, too.

The study aims to describe the relations between differential object marking and prefixation: Do they only occur redundantly next to each other or could they have developed their own functions?

Zahharov, Kertu (Tartu Ülikool)

A szetu nyelvről. Terepmunka Szetuföldön és az Interdiszciplináris Szetu Korpusz

Délkelet-Észtországban élnek a szetuk, anyanyelvük a szetu nyelv. A szetu nyelv és helyzete az utóbbi évtizedek során egyre nagyobb figyelmet kapott, mivel a nyelv a veszélyeztetett nyelvek közé tartozik. A szetu nyelv a régi délészti nyelv leszármazottja, ezt a nyelvtudomány önálló nyelvnek tekinti. Ugyanakkor a nyelvjárástan és ebből kifolyólag az Észti Köztársaság törvényhozása a szetut a vőru nyelvjáráshoz tartozó helyi nyelvjárásként vagy helyi nyelvjárások csoportjaként kezeli. Fontos megjegyezni, hogy a szetuk által választott vezetői tanács a nyelv kérdésében már rég állást foglalt: ők önálló nyelvnek tartják a szetut.

Már a múlt század közepén elindult a szetuk körében a nyelvváltás folyamata: a szülők észtil kezdtek beszélni a gyerekeikkel. Ennek következményeként mára szetu nyelvű gyerekek szinte egyáltalán nincsenek. Ha vannak is, kétnyelvűek, és olyan szintű a szetu nyelvtudásuk, hogy ezt nem tudják már a saját gyerekeiknek átadni.

Mivel a szetu nyelvnek nincs hivatalos nyelvi státusza és a beszélőinek száma folyamatosan csökken, fontos a nyelvi adatok gyűjtése és dokumentálása. Ennek legjobb módja a közvetlen gyűjtés.

Előadásom arról is szól, hogy miként veheti ki a részét már akár egy elsőéves BA diák is a nyelvmegőrzés munkájából. A nyelvi gyűjtéshez hozzátartozik, hogy a gyűjtött és rögzített anyagot a későbbiekben fel is dolgozzák, ezért bemutatom az Interdiszciplináris Szetu Korpusz projektet.

XXXIX. IFUSCO

Irodalom, oktatás

Kirjallisuus, opetustiede

Kirjandus, haridus

Литератур, образование

Literature, education

Berg, Annabel (Tartu Ülikool)

Prózai mű elemzése 7–9. osztályban: módszerek és ajánlások észt irodalomtanároktól

Mind az általános iskolai, mind a középiskolai irodalomoktatás fő célja a tanulók olvasásra irányítása, olvasási szokásainak kialakítása. A szerző úgy véli, minden irodalomtanár küldetése és álma, hogy a tanulók élvezzék a szépirodalmat, mint művészetet, az olvasás révén megtanulják megérteni önmaguk és az egész világ különböző aspektusait, és a könyvolvasásnak köszönhetően folyamatosan fejlesszék empátiás készségüket.

A diplomamunkához kvalitatív tematikus elemzés készült, amelyhez 29 észt irodalomtanártól lettek gyűjtve empirikus adatok, akiknek a munkatapasztalata 1,5 és 47 év között mozgott. Adatelemzési módszerként a szerző kvalitatív induktív tartalomelemzést és tematikus elemzést használt, a Microsoft Excelt és a web-alapú Taguette programmal.

A szerző mesterdolgozatában az irodalomtanárok módszereit elemzi egy-egy prózai mű egészének elemzésekor: honnan és kitől kaptak ihletet; milyen feladatokat kapnak a tanulók egy könyv elolvasása előtt vagy az olvasási folyamat során; mely módszerek váltak be jól egy prózai mű értelmezésekor; milyen módszerek vallottak kudarcot egy prózai mű kezelésében; mely szövegszinteket elemzik leginkább az irodalomórákon, ill. hogyan és mire adtak a tanárok osztályzatot a könyv elolvasásáért. A diplomamunka az irodalomtanárok egyéb észrevételeit, gondolatait is közreadja, amelyek a prózai művek elemzése kapcsán felmerültek.

Bár a dolgozat az észt irodalommal és a világirodalommal is foglalkozott, a Nemzetközi Finnugor Diákkonferencián a szerző áttekintést kíván adni az észt szerzők műveiről, amelyekről a 7-9. osztályban esik szó, ezáltal bevezetve a tanárok által használt különböző módszereket. A szerző szeretné összefoglalni az észt irodalomtanároktól gyűjtött, a művek egészének elemzésére vonatkozó módszereket, valamint áttekintést adni azokról a módszerekről, amelyek sikeresek vagy épp kudarcot vallottak, mind az észt, mind a világirodalmi műelemzéskor.

A mesterdolgozat minden irodalomtanár számára hasznosítható lehet, hiszen számos információt tartalmaz a tanulók kedvenc műveiről, valamint érdekes módszereket kínál, hogyan keltsük fel és tartsuk fenn a tanulóknál az olvasás iránti érdeklődést. A

konferencián a szerző továbbra is azokra a módszerekre és ajánlásokra kíván összpontosítani, amelyeket az irodalomtanárok megosztottak.

De Heer, Mervi & Savisaari, Elli (Szegei Tudományegyetem / Helsingin yliopisto)

Finn nyelv oktatása a Szegei Tudományegyetemen

Ezzel az előadásunkkal visszatérünk az IFUSCO első éveinek hagyományaihoz, amikor szokás volt bemutatni, hogy tanítanak a finnugor nyelveket a különböző részt vevő egyetemeken. Az előadásunkban bemutatjuk a finn oktatás helyzetét Szegeden.

A Szegei Tudományegyetem Finnugor Nyelvtudományi Tanszéknek hagyományosan sokoldalú finnugor oktatási kínálata van. Az évek folyamán nyelvenként változott a kutatási és az oktatási érdeklődés fókusza, de hagyományosan az obi-ugor nyelveket hangsúlyozták az oktatásban. Azonban az, melyiket a nyelveket tanítják a keresletől és az erőforrásoktól is függ. Mindazonáltal évtizedek óta tanítják a finnt és jelenleg minden finnugor szakos hallgató a finnt tanulja. 2024 őszétől a finn nyelv specializáció is választható lesz, de azon kívül mások is tanulhatják a finnt egy szabadon választható kurzusként.

Szegeden minden félévben több mint 10 különböző finn nyelvvel vagy kultúrával foglalkozó kurzust tartanak. A kurzusok fel vannak osztva néhány oktató között, de a legnagyobb felelősséget a finn kurzusokért vállalja a finn lektor, akit A Finn Oktatási Minisztérium küld ki. A finntanítás rendszere az évek során átalakult. A tartalma ugyanolyan maradt, de a célkitűzések, illetve a kurzusok sorrendje és tananyaga változtak.

Szegeden jelen pillanatban különböző szinteken tanítanak finnül: a kezdőktől a mesterszintig. A kurzusok egyik célja az, hogy a hallgatók a finn nyelv különböző változatait megismerjék. A konkrét tanítás forma a kurzustól és az oktatótól függ, de a közös tananyag ugyanaz. A finntanításban nagy szerepet játszanak a szabadidőre szervezett, a finn kultúrával kapcsolatos programok is.

Fazekas, Gyöngyvér (Károli Gáspár Református Egyetem)

Orthography Contests as a Tool for Linguistic Engagement:

Analysis from East Asia, the Arab World and Finno-Ugric Europe for perspectives on reviving small languages

Orthography contests, including spelling bees and similar competitions, are educational tools used worldwide to promote language proficiency. This presentation investigates the implementation and impact of such contests in engaging students with the orthographic intricacies of their native languages across diverse regions, specifically China, Korea, Japan and Arab-speaking countries in Asia and Hungarian and Estonian from among the Finno-Ugric state languages in the European Union. We discuss evidence about the rise (and fall) of various forms of correct writing contests in countries with Dutch and German as well.

We present some data illustrating the use of these contests in educational settings and their success in engaging both the public. In some cases, the initial enthusiasm is followed by a gradual decrease in participation over time. In others, the contests persevere and in yet others, they gain popularity as new functions are added.

Considering these dynamics, we explore the potential for adapting orthography contests to support indigenous language education and engagement with public. We propose that these contests could be an effective strategy to attract the younger generation's interest in their linguistic roots, by actively involving them in the process of guesswork involved in phoneme-grapheme conversion within their own writing systems.

The presentation discusses the implications of these contests for language acquisition, educational curricula, and cultural preservation, suggesting a framework for sustaining long-term schoolchildren's and wider public's engagement in language learning through orthographic competition.

Dr. Ijjas, Ágnes (Eötvös Loránd Tudományegyetem)

Tolkien ja Kalevala

Tolkieniin vaikuttivat suuresti suomalainen kieli- ja kulttuuripiiri sekä skandinaavinen mytologia. Kalevala, Suomen kansalliseepos, määrittä merkittävästi Tolkienin työtä suuresti, koska englantilaisilla, Brittein saarilla ei ollut kehittynyt vastaavaanlaista kansalliseeposta. Englantilaisilla ei ollut olemassa lainkaan vastaavaa runokokoelmaa

kirjoitettuna tai kokoelmana. Vain Arthurin ja pyöreän pöydän ritareiden tarinaa voidaan – suuresti liioitellen – verrata Kalevalaan, mutta tämän aihepiirin Tolkien nimenomaisesti hylkäsi luodessaan Legendariumiaan.

Esityksessäni haluan esitellä merkitystä Tolkien teosten kautta. Tolkien itse kirjoittaa henkilökohtaisissa kirjeissään siitä, miten suomen kieli ja Kalevala vaikuttivat suuresti hänen teoksiinsa. Jyrki Korpua käsittelee myös tätä Tolkien ja Kalevala -kirjassaan.

Tolkien piti käänteentekeväenä kansalliseepoksena. Hän halusi luoda omalle maalleen vastaavanlaisen teoksen, samanlaisen kuin Kalevala oli suomalaisille.

Kullervo-tarina sekä Silmarillionin Túrin Turambarin tarina perustuvat myös Kalevalaan. Jälkimmäinen, Húrinin lapset, julkaistiin erillisenä kirjana Christopher Tolkien toimittamana.

Tolkienia pidetään modernin fantasian isänä, joten eivät vain hänen teoksensa, vaan myös niiden tausta (skandinaavinen mytologia, suomen kieli ja muinaisenglanti, Kalevala jne.) ovat tutkimuksen keskipisteessä. Esityksessäni nousevat esille nämä taustat: Kalevala suomalaisten kansalliseepoksena, sen merkitys sekä vertailut Kalevalan ja Tolkienin teosten sekä hahmojen välillä.

Tolkien, joka oli filologi ja kielitieteen professori, opiskeli suomea muun muassa siksi, että hän voisi lukea Kalevalan alkuperäiskielellä. Eräiden hänen keksimisensä kielten perustana oli suomen kieli.

Samalla tapaa kuin Kalevala, Suomen kansalliseepos, ja suomen kielen kauneus vaikuttivat Tolkieniin, ovat edelleen merkityksellisiä myös hän ja hänen Legendariuminsa. Näiden teosten kautta Kalevalan tuntemus, tietämys ja tutkimus ovat tulleet helpommin kaikkien ulottuville.

Lea, Agnes & Sild, Orsolya (Tartu Ülikool)

Virolaisten opettajien kokemukset ja asenteet suomalais-ugrialaisten kansojen opetuksesta äidinkielen ja viron kielen toisena kielenä tunneilla

Ottaen huomioon suomalais-ugrialaisten kansojen selviytymisen haasteita on tärkeää, että nuoremmat sukupolvet olisivat kiinnostuneita ja tietoisia ja että he suhtautuisivat sukukansoihin ja sukukieliin myönteisesti. Sen toteutumisessa on Virossa viron kielen opettajilla tärkeä rooli, koska uudessa peruskoulun (PRÕK 2023) ja lukion (GRÕK 2023) viron kielen ja kirjallisuuden opetussuunnitelmassa on kielisukulaisuutta, sukukieliä ja

sukukansoja käsitelty yleisemmin ja joustavammin. Uuden opetussuunnitelman mukaan voi opettaja nyt itse valita aiheita ja opetusmateriaaleja varmistaakseen oppimistavoitteiden saavuttamisen. On myös tärkeä todeta, että opettajien kokemukset ja asenteet vaikuttavat suoraan oppilaiden motivaatioon ja kiinnostuksenkohteisiin (Loogma jt 2009: 25). Eli mitä parempia kokemuksia ja asenteita opettajilla on sukukielistä ja -kansoista, sitä todennäköisemmin koululaiset suhtautuvat myönteisesti sukukansoihin ja sukukieliin.

Tutkimuksemme tavoitteena on kartoittaa viron kielen ja kirjallisuuden opettajien asenteita ja kokemuksia liittyen sukukansa-aiheisiin sekä selvittää tarvittavia opetusmateriaaleja. Verkkokyselyymme vastasi 84 kouluopettajaa, joista 52 opettaa viron kieltä äidinkielenä ja 32 viroa toisena kielenä. Tässä esitelmässä esitellään kyselymme alustavia tuloksia.

Tulokset osoittavat, että äidinkielen opettajat käsittelevät oppitunneillaan enemmän kielisukulaisuutta ja sukukansoja ja ovat tietoisempia kansallisen opetussuunnitelman sisällöstä kuin viron kielen toisena kielenä opettajat. Tuloksesta selviää, että nämä aiheet eivät ole opettajien ensisijaisina kursseilla käsiteltävinä aiheina. Tämän syyksi opettajat mainitsivat ajan, sopivien opetusmateriaalien ja heidän omien tietojensa puutteen. Toiset opettajat taas perustelevat niiden aiheiden käsittelyä opiskelijoiden virolaisen identiteetin säilyttämisellä ja oppilaiden näköalojen laajentamisella ja huomauttavat, että suomalais-ugrilaisten kielten kautta voi parhaiten ymmärtää viron kieltä ja kulttuuria. Opettajien halu saada apuvälineitä kielisukulaisuudesta ja sukukielistä on korkea, ja heidän ymmärryksensä apuvälineiden luonteesta on myös samanlainen, huolimatta opetettavasta oppiaineesta.

Tutkimuksen tuloksilla toivomme voivamme tukea uusien suomalais-ugrilaisten opetusmateriaalien valmistelua äidinkielen sekä viron toisena kielenä tunneille.

Lähteet

PRÕKi lisa 2023 = Põhikooli riiklik õppekava Lisa 1 „Ainevaldkond „Keel ja kirjandus““ 2023; Põhikooli riiklik õppekava–Riigi Teataja.. Vaadatud 15.04.2024.

GRÕKi lisa 2023 = Gümnaasiumi riiklik õppekava Lisa 1 „Ainevaldkond „Keel ja kirjandus““ 2023; https://www.riigiteataja.ee/akti/1080/3202/3006/18m_gym_lisa1.pdf#. Vaadatud 15.04.2024.

Loogma, K. jt = Loogma, Krista, Viive-Riina Ruus, Leida Talts, Katrin Poom-Valickis 2009. Õpetaja professionaalsus ning tõhusama õpetamis- ja õppimiskeskonna loomine. OECD rahvusvahelise õpetamise ja õppimise uuringu TALIS tulemused.

Tallinn: Tallinna Ülikooli haridusuuringute keskus.

<http://dspace.utlib.ee/dspace/bitstream/>

[handle/10062/40808/Rahv_TALIS.pdf?sequence=1](http://dspace.utlib.ee/dspace/bitstream/handle/10062/40808/Rahv_TALIS.pdf?sequence=1). Vaadatud 15.11.2023.

Lillak, Anti (Eesti Rahva Muuseum)

Finnugor tematika az észti múzeumpedagógiában

A finnugor nyelvrokonság, és a vele kapcsolatos rokonságérzet az észti nemzeti identitás meglehetősen fontos részét képezik. Ennek számos történelmi oka van, amelyek egészen a 19. századig nyúlnak vissza. A finnugor népek és nyelvek megismerése az Észti Köztársaság nemzeti tantervének részét képezi középiskolai szinten (10.–12. osztály), illetve a finnugor népi kultúrát röviden tárgyalják általános iskolában (7.–9. osztály). Az észti nyelv és irodalom szakos tanárok finnugor témákkal kapcsolatos kompetenciáinak fejlesztése érdekében továbbképzések, illetve kiegészítő tananyagok állnak rendelkezésükre, de az ismeretek átadására múzeumban is van lehetőség.

A tartui Észti Nemzeti Múzeumban található Észtország egyetlen, a finnugor népeket bemutató állandó kiállítása, az "Urál visszhangja" (Uurali Kaja), mely a különböző népek mintegy száz évvel ezelőtti hagyományos életmódját és nemi szerepeit mutatja be. A kiállítás jól használható oktatási programokhoz. Közülük is az egyik legnépszerűbb a középiskolásoknak szóló, általános ismereteket bemutató tanóra a finnugor népekről és nyelvekről. A diákok a legtöbb esetben iskolából vagy máshonnan szerzett előzetes tudással érkeznek a múzeumba, ezért gyakran meg tudják nevezni a finneket és magyarokat, valamivel ritkábban a líveket, számikat, valamint Oroszország területén élő finnugorokat. A múzeumban az ismeretek megszilárdulnak és bővülnek, mely elősegíti az észtek híresen jó tájékozottságát a nyelvrokon népek világában.

Az iskolások mellett fontos célcsoportot jelentenek a felnőtt múzeumlátogatók is, akik számára a kínált programok számos érdekes tevékenységet tartalmaznak, például éneklést, rejtvényfejtést és közös főzést. Ezen programok résztvevői a múzeumba látogató egyesületek, céges kollektívák, de van, hogy az élményt szülinapi ünnepségnek szánják. A finnugor nyelvrokonság bemutatása továbbá a friss bevándorlóknak szóló, államilag finanszírozott, észti kultúrába bevezető tanfolyamok fontos része.

Sild, Orsolya (Tartu Ülikool)

Eesti luule unustatud pärl – Enn Uiibo elu ja looming

Käesoleva ettekande eesmärk on anda ülevaade eesti luuletaja Enn Uiibo (1912-1965) elust, loomingust ja seni avaldamata luuletustest keskendudes nendes peituvatele soome-ugri mõjudele. Enn Uiibo looming kannab endas 20. sajandi romantismi ja rahvusliku eneseteadvuse hõngu, ülistades kodumaad, loodust ning taaraususe tugevat mõju. Tema mitmeid teoseid iseloomustab eriline seos ungari luuletaja Sándor Petőfiga. Uibol oli oluline roll ka taarausuliste liikumises ning tema loomingus peegeldub mitmete hõimurahvaste, nagu soomlaste ja ungarlaste luule mõju.

Enn Uibot mäletatakse tavaliselt laagriluuletajana, kuna ta elas keerulistel aegadel Nõukogude ja Saksa okupatsiooni tingimustes ning veetis suure osa oma elust koonduslaagrites. 1956. aasta kevadel naasis ta Norilski laagrist kodumaale, kuid tema vabadust varjutas KGB järelevalve. Kuigi kaalus tagasipöördumist paremate elutingimuste loomiseks Norilskisse, andsid 1956. aasta Ungari revolutsiooni uudised talle uut lootust, valimaks Eestisse jäämise ja oma luuletuste levitamise jätkamiseks. 1957. aasta kevadel avastati tema sõprade juures tema poolt kirjutatud luuletused, mis viisid tema vahistamiseni ja Mordvamaale vangilaagrisse saatmiseni. Vahistamise üheks põhjuseks oli väidetavalt tema 1956. aasta oktoobrikuus kirjutatud luuletus Mälestuspärg Ungari langenud vabadusvõitlejaile.

Vangilaagris Mordvamaal mõjutas ta paljusid eesti noori vange, sealhulgas hilisemaid tuntud eesti poliitikuid ja kirjanikke, pedagooge nagu Enn Tarto, Jaan Isotamm ja Valdur Raudvassar, kes aitasid tema luuletusi levitada pärast vabanemist. Enn Uiibo suri 1965. aastal Dubravlagi laagri keskhaiglas. Trükimusta nägid enamuse tema luuletustest alles Merike Riivese ning Viljar Ansko koostatud ja 1995. aastal postuumselt avaldatud kogumikus Testament - Valik luulet 1930-1965. Siiski on Eesti Kirjanduse Muuseumis ja Enn Uibot tundnud kultuuritegelaste erakogumikes veel suur hulk avaldamata ja analüüsimata luuletusi ja kirjavahetusi, milles avalduvad laagriluule pärlid.

Soldatova, Glafira (University of Glasgow)

„Because I Am a Cat!“: Ecologies of the Future in Finno-Ugric Comics

Finno-Ugric Comics is an international activist project aimed at minority languages conservation and promotion. During the project, comic-making workshops for Finno-Ugric minority language speakers were organised and the comics were published in an anthology and exhibited at various locations. The key characteristics of the projects are grassroots, regarding the mechanisms of facilitation and promotion of the project, and decolonial, aiming at restructuring the knowledge about minority peoples.

Many of the comics within the project explore various aspects of Indigenous identities, including relations between humans and nature and non-human animals, which usually differ from those in urbanised areas with little presence of Indigenous communities. Combining comic/multimodal analysis and the ecofeminist lens, the presentation will explore how comic creators examine their placement in ecosystems in the present, as well as their strategies for imagining futurities of ecologies as connections of human and non-human subjects. The presentation will also analyse how care is manifested in the comics, indicating what is being taken for maintaining the well-being of a community through environmental protection.

Szűcs, Eliza Bella (Eötvös Loránd Tudományegyetem)

Suomi toisena ja vieraana kielenä – opetuksen metodologia 1990-luvulta nykypäivään

My main focus in this presentation is to compare the main difference between the way Finnish language teaching methodology has changed over the years. For my research I compared four textbooks that released between several decades. Namely Aletaan! (1990), Tottakai! (2006), Hyvin menee! 1 (2014) és a Suomen mestari 2 (2022), with help from those books I come on to a conclusion that showed if there was any change till Cefr. (Common European Framework of Reference for Languages) came into use. In my work I believe that is important talk about history of refugees that came into Finland, since throughout the years, migrations are rapidly increasing. The development of the language

teaching benefits both the state and new settlers in the country. Besides that, Lack of proper language education can lead into segregations. In order to get citizenship, you have to achieve level 3 in the YKI exam.

I analyzed the textbooks according to the skills that are defined by Cefr (which are reading and listening comprehension, writing skills and speaking skills). Based on my results the books that are made before Cefr are explaining grammar even more deeply and uses grammatical terminology. In the other hand language books that are after the 2000s are practice based. They changed the way of the textbooks are Structured and even more reading and writing task are more common. For example, in Aletaan! there are no tasks that develop writing skills, and in Tottakai! there are no tasks that develop listening comprehension. The biggest change that I saw is in the extent of the occurrence of the spoken language. (Puhekieli). For spoken language elements I found examples in each grammatical part, except the Suomen mestari 2 which these parts are only common in dialogs and vocabulary tasks.

To summarize all that are mentioned above, there are noticeable changes in the content of the textbooks, and it's connected directives which is defined by the CEFR, since in the books I examined there are an increasing number of tasks that develop reading comprehension, writing skills and speaking skills. In addition, the structure of the books is becoming more and more consistent.

Várkonyi, Onerva Flóra (Tampereen yliopisto)

Az új finn nyelvű válogatáskötet Ady Endre verseiből

Az előadásomban áttekintően bemutatott, Pekka Turkka által fordított válogatáskötet Ady Endre verseiből 2023 novemberében jelent meg a Kulttuurivihkot klasszikusokat felelevenítő sorozatában. A kiadó pártoktól független baloldalisága hatást gyakorolt a versek kiválasztási szempontjára, minek következtében a mű túlnyomórészt társadalmi vonatkozású verseket tartalmaz. Bár a címe (Minut ken on nähnyt?) azonos a Ki látott engem? kötetével, amely a felnagyított lírai én belső világára összpontosít, a fordításkötet nem az Ady-kutatásban sokat vizsgált énközpontú lírát helyezi előtérbe. Ezáltal az antológia új, az általános megközelítéstől eltérő, ugyanakkor megalapozott nézőpontot kínál az Ady-lírához. A terjedelmi korlátból, valamint a költő munkásságának tematikai és poétikai gazdagságából kifolyólag elkerülhetetlen volt valamilyen válogatási szempont

meghatározása, noha ez be is határolja a kötet által a finn nyelvű befogadóközönség számára épített Ady-képet.

A válogatási szempontot a tárgyalt társadalmi kérdések aktualitása is indokolja, mind a kortárs magyar, mind például a kortárs finn társadalom kontextusában. A versek visszatérő kérdése a nemzeti identitás és a lírai én kritikus állásfoglalása a korabeli magyar társadalmi viszonyokkal és kulturális közeggel kapcsolatban. Magyarságához a lírai én ambivalens érzelmekkel viszonyul. Az ún. magyarság-versek egyrészt hangsúlyozottan nehéznek ábrázolják a nemzet sorsát, vagyis a romantika korszakának magyar nyelvű irodalmára jellemző nemzetábrázolás konvencióját követik, másrészt a nehézségekhez iróniával viszonyulnak és megérdemelteknek mutatják be őket. A magyar társadalom és kultúra elmaradottnak való ábrázolása a kötetbe választott versekben sokszor összekapcsolódik a lírai én nyílt utalásaival az Ady-líra megosztó, értetlen és lebecsülő, időnként rosszalló és támadó korabeli fogadtatására. A magyarság iránti ambivalens attitűdöt kifejező versek mellett a kötet társadalmi hangsúlyát az osztálykülönbégeket és a pénz fontosságát kritikusan bemutató, kapitalizmuskritikaként is értelmezhető, valamint a háborúellenes versek alkotják meg. A kötetbe arányaiban véve viszonylag kevés személyes témájú vers került, s az ún. istenes és szerelmes versekbe gyakran aktuális társadalmi utalások és társadalomkritika is vegyül.

A kötetbe válogatott verseket az Ady-kutatásban alkalmazott felosztás szerint tematikusan csoportosítom és elemzek néhányat az egyes tematikus kategóriákba sorolhatóak közül, például a nemzeti és etnikai identitás és a lírai szubjektum fogalmi segítségével. A kötet tematikus áttekintése mellett azt is vizsgálom, hogyan kapcsolódnak az adott témák ábrázolási módjai a korabeli stílusirányzatokhoz, illetve Ady költői poétikájához és annak változásaihoz az életmű különböző szakaszaiban. Foglalkozom a versekben gyakori, többes szám 1. személyű, az Ady-kutatásban háttérbe szoruló, közösségiességet kifejező beszédmóddal és egyes fordítási megoldásokkal.

XXXIX. IFUSCO

Hagyomány, folklór, néprajz

Perinne, kansanrunous, kansantiede

Pärimus, folkloor, etnograafia

Традиции, фольклор, этнография

Tradition, folklore, ethnography

Adamovský, Vít (Univerzita Karlova)

Fabel- und Märchenwesen in der ungarischen Volksepik

Der Beitrag *Fabel- und Märchenwesen in der ungarischen Volksepik* thematisiert die dominanten Figuren der ungarischen heidnischen Mythologie, die sich im Laufe der Zeit organisch zu Protagonisten der Volksepik, in diesem Fall der Sagen und Märchen, entwickelt haben. Der erste Teil wird den übernatürlichen Wesen gewidmet, deren Ursprung in der Phantasie und dem Aberglauben des einfachen Volkes zu finden ist. Dabei handelte es sich vor allem um rudimentäre Erklärungen für natürliche, meteorologische und astronomische Phänomene oder Krankheiten und Probleme, die in den Köpfen der damaligen Menschen mit der Angst vor dem Unbekannten oder Ungewöhnlichen einhergingen und die sie mit ihrem Wissen über die Funktionsweise der Welt nicht vernünftig begreifen konnten. Es werden auf der Grundlage der ethnographischen Literatur die Hauptmerkmale jeder Figur beschrieben, und dann wird ihr spezifisches Vorkommen mit konkreten Beispielen aus Sagen und Märchen illustriert. Der zweite Teil des Beitrags befasst sich mit historischen Figuren aus der vorchristlichen Zeit der ungarischen Geschichte, um die sich ebenfalls eine reiche Erzähltradition entwickelt hat. Der dritte ergänzende Teil enthält Abbildungen der übernatürlichen Figuren, die mit Hilfe eines auf künstlicher Intelligenz basierenden Bildgenerators erstellt wurden, da sich ihre Darstellungen wegen fehlender schriftlicher Quellen nicht erhielten und die zur grafischen Rekonstruktion geeigneten Technologien dem allgemeinen Benutzer bisher nicht zur Verfügung standen.

Bakó, Bálint (Pázmány Péter Katolikus Egyetem)

Önazonosság a színekben – az uráli nyelvű közösségek zászlói

A téma kutatója egyaránt tagja a Magyarországi Zászló Társaság (MZT) és a Magyar Heraldikai és Genealógiai Társaság (MHGT) tagja. A kutatás maga évek muzeológusi munkája során, a Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum zászlógyűjteményével való foglalkozás és Magyarország legnagyobb zászlógyűjtőjével, Balogh Lászlóval történt sokórányi beszélgetés nyomán jött létre.

Bizonyára látták Önök is az uráli nyelveket jelképező zászlók sorát. Minden bizonnyal eltűnődtek azon, hogy melyik színes jelkép mely nemzetet reprezentálja. A zászlók évszázadok óta az önazonosság legfontosabb kifejezői. Színeik, színekombinációik, alakjuk és szimbólumaik mind ezernyi jelentéssel bírnak, azonban felvetődik a kérdés, hogy mit jelentenek ezen zászlók az uráli nyelvet beszélő közösségeknek? Mi teszi a zászlót? Munkámban bemutatom a zászlótan tudományát, annak helyét a mai Magyarországon, alapfogalmait, valamint azt, hogy hogyan tervezzünk zászlót. Terveim közt szerepel röviden ismertetni a zászlócsaládokat, alaptípusaikat, a legtipikusabb képviselőiket, híres zászlótervezőket és nem utolsósorban a legelterjedtebb zászlószíneket és jelentésüket.

Az uráli nyelveket beszélő közösségek különösen gazdag nemzeti szimbólumrendszerrel és zászlókultúrával rendelkeznek. Felfedem a következő nemzetek zászlóinak eredetét és fejlődésüket: magyar, finn, észt, udmurt, mari, mordvin, erza, moksa, komi, karél, számi, hanti, manysi, erdei finn, svéd-finn, inkeri finn, izsór, enyec, nyenyec, nganaszan, kven, lív, szetu, szölkup, vepsze, vőro és vót.

Szakirodalom

- Bereczki András, Dobó Attila, Eugen Helimski, Klima László, Mikesy Gábor, Nagy József, Pereg Dóra, Pomozi Péter: A finnugor és szamojéd népek története (mek.oszk.hu, [link](#), letöltve 2024. 04. 11.)
- Bogdán Zsombor: Finnugor népek a polietnikus orosz államban, in: Kultúra és higiénia 2: a munka folytatódik, Tolsztoj Társaság, Kairosz Kiadó, Budapest, 2014, 146-157
- CRW FLAGS, a világ zászlóinak adatbázisa ([link](#), letöltve 2024. 04. 11.)
- Kaye, Ted: Good Flag, Bad Flag, North American Vexillological Association, 2006
- Nanovszky György (szerk.): A finnugorok világa. A II. Finnugor Világkongresszus tiszteletére. Budapest, 1996. augusztus 16-21. - A Magyarságkutatás Könyvtára 19. (Budapest - Moszkva, 1996)VI. Az oroszországi finnugor nemzeti kisebbségekre vonatkozó törvények és rendeletek
- Nanovszky György (szerk.): Nyelvrokonaink, Teleki László Alapítvány, Budapest, 2000
- NYEST.HU Milyen lesz a finnugor zászló? ([link](#), letöltve 2024. 04. 11.)
- Taagepera, Rein: A finnugor népek az orosz államban, Osiris Kiadó, Budapest, 2000
- Sädus, Dmitri: Miro Ankerman – I propose design of a Pan-Finnic flag (valdef.org [link](#), letöltve 2024. 04. 11.)
- UFLAG.ORG, Szymon Pawlas, zászlótervező oldala, ([link](#), letöltve 2024. 04. 11.)

Znamierowski, Alfred: *The World Encyclopedia of Flags*, Hermes House, Anness Publishing Limited, 2004

Dyekiss, Rózsa Mária (Eötvös Loránd Tudományegyetem)

Pictorial representation of Nganasan mythological figures

My theme is the visual representation of the mythological figures of the Nganasan (self-named Nya) people of the northern Samoyed language group who live a nomadic lifestyle in Siberia.

The stories of Nganasan folklore texts are the norm for the community, they serve as a point of reference and give people an insight into the workings of the universe. For my study, the most important factors were representation and perception, which are closely related to the soul concept. The eye in the Nganasan conception is the primary representation of the soul, and what the eye sees is the true essence of the other being as perceived by the observer, the representation thus conveying fundamental and profound information (Dyekiss 2018).

Folklore texts contain much information about the appearance of mythical beings, but very little is known about their visual representation. In the first part of my talk I will present the background material I used for these representations, and in the second part I will present the images I created.

Nganasan art is applied in its early development, Motumyaku Turdagin (1939-2002) being the first Nganasan artist whose paintings are not for utilitarian purposes, but mostly for the preservation of tradition (Левочкина 2006). The artistic creativity of indigenous peoples cannot be considered in isolation from their worldview, beliefs, traditions, rituals and nomadic way of life. An important question for me was the implications of the representation of mythological figures in folklore texts. According to the rules of sympathetic magic, clothing, personal objects, property names and individual songs are part of the person, the images of the owner, expressed by the word *sidenke*, which means soul. Researchers are not allowed to draw or photograph the objects that hold the *sidenke* (Popov 1959:31). Visual representations are physical embodiments of spirits and therefore naturally occur most often on idols. The depiction can also pose a danger to the creatures, or even to the people as a whole, if the drawing is taken out of the community (Popov 1984.). With this ethical concern in mind, I have not sought to depict the figures as accurately as possible, but to use the texts to create a visual representation that helps the

viewer to imagine the creatures. I will also give an insight into the interpretation of the associated symbols.

References

Dyekiss, Virág (2018) *Vándorol a hang: A nganaszan hagyományos világkép a folklórszövegek tükrében*. Uralisztikai tanulmányok (22). ELTE BTK Finnugor Tanszék, Budapest.

Левочкина Н. В. - Levochkina, N. V. (2006) *Мотюмяку Турдагин: Жизнь и творчество*. Компания Спутник, 2006, Москва.

Попов А.А - Popov, A. A. (1959) *Die „Kuojka“*. Familien – und Sippenchutzgeister bei den Nganasanen. In: Bodrogi, Tibor, Boglár, Lajos (Red.) *Opuscula ethnologica memoriae Ludovici Bíró sacra*. 23–39. Akadémiai, Budapest.

Попов А.А - Popov, A. A. (1984) Нганасаны. Социальное устройство и верования.

Г.Н. Грачева (Отв.ред). Ч.М.Таксами. – Л.: Наука.

<http://www.shalagram.ru/knowledge/nganasany/index.htm>

Epanov, Visili

Использование коми-пермяцкого языка в художественных фильмах и сериалах

Кинематограф является одним из самых массовых видов искусств. Ежегодно выходит огромное количество художественных и документальных фильмов и сериалов на различных языках. Существует хоть и небольшое, но заметное количество фильмов с использованием коми-пермяцкого языка.

Одним из самых первых художественных фильмов на коми-пермяцком языке можно назвать детский игровой фильм 1999 года «Сладкая избушка». Данный игровой фильм снят по мотивам коми-пермяцкого фольклора и рассказывает о мальчике Юксе и девочке Овде. Фильм имеет оригинальную версию (на коми-пермяцком языке) и версию с одногласной озвучкой на русском.

«Никита и колдун», студия «Ен из», 2014 год

Картина представляет историю мальчика Никиты, который во время игры с друзьями случайно попадает в дом к «Еретнику» (колдуну). Не смотря на короткую версию фильма и любительское качество, фильм снят полностью на коми-пермяцком языке.

В фильме диалоги идут как на литературном коми-пермяцком языке, так и на кудымкарско-иньвенском диалекте. Например, *«еретник съёрын видзётВыны», «кай, вон, горвас, «менам прадедö вööm еретникöн».*

Во второй половине 10-х к коми-пермяцкой тематике начинают обращаться крупнейшие российские кинокомпании. В этот период были сняты три крупных кинопроекта с использованием коми-пермяцкого языка.

«Реальные пацаны», 5 сезон, 2016 год (36 серий)

Первым из них является комедийный телесериал «Реальные пацаны». Эпизоды на коми-пермяцком языке присутствуют только в 5 сезоне. Все диалоги идут на литературном коми-пермяцком языке.

«Территория», 2020 (1 сезон), 2023 (2 сезон)

Следующий крупный проектом, вышедшем в 2020 году, является мистический сериал «Территория» в жанре фолк-хоррор, основой для которой послужила коми-пермяцкая демонология.

Практически в каждой серии присутствуют отдельные фразы, диалоги на коми-пермяцком языке с переводом на русский в виде субтитров.

«Сердце Пармы», 2022 год

Самым же крупным фильмом с использованием коми-пермяцкого языка является историческая драма «Сердце Пармы», вышедшая на экраны в 2022 году. Все основные роли исполнили актёры, не являющиеся носителями коми-пермяцкого языка. По этой причине актёры говорят на коми-пермяцком с акцентом. Диалоги идут на литературном коми-пермяцком языке с включением архаичной лексики (Например, *öксу, пам*).

Художественные фильмы и сериалы с использованием коми-пермяцкого языка относительно новое явление. За четверть века создано 6 киноработ плюс одна озвучка американского фильма, и только три из них полностью на коми-пермяцком языке.

Fedorova, Valerija (Pannon Egyetem)

Narrative Analysis of the Songs in The Udmurt Rite of Seeing off a Recruit

Narrative is an interpretive approach in the social sciences (Mitchell, Egudo 2003), an approach to qualitative research that involves the documentation of narratives both to understand events and observe the content and manner of expression (Hecker, Kalpokas). The object of the narrative analysis of this case study is songs in the structure of the rite of Seeing off a Recruit. The songs used for the narrative analysis were collected from 2014 to 2018 in Chutozhmon village of the Malopurginsky district of the Udmurt Republic, and the scenario was reconstructed according to the data collected from the villagers during individual interviews. The rites contain narrations enclosed into the narrative type of songs and different kinds of talks between songs. From the analysed materials (songs, scenario, and commentaries) in this research, the narrative function can be traced in individual songs as well as in the sequence of performance of these songs, which logically line up the rite of Seeing off a Recruit itself. The songs narrate the recruit's life from birth to the day of the parting from his family and describe the actions that the recruit and his friends make during the rite. The songs' sequence is also important because they outline the rite's implication. To conclude, on the example of the Udmurt rite of Seeing off a Recruit, it is possible to develop the study of narratives based both on the songs' content and their sequence in the rite.

Bibliography:

Mitchell, Egudo (2003). A Review of Narrative Methodology. DSTO Systems Sciences Laboratory. Edinburgh, Australia.

Hecker, Kalpokas. Narrative Analysis in Research.

<https://atlasti.com/guides/qualitative-research-guide-part-2/narrative-research#:~:text=Narrative%20research%20is%20part%20of,interpret%20the%20collected%20narrative%20data> [13 April 2024].

Kutergin, Pavel (Tartu Ülikool)

The representation of Udmurt culture through the example of the Udmurt group of "garmon" players Shud

The contemporary Udmurt musical, choreographic, singing and instrumental culture (industry) is diverse and manifold. This is due to the influence of new trends in global "culture" (singing, music, choreography, instrumentalism etc.) and it is preserved and reproduced thanks to the treasury of ethnic folklore. The musical instrument called "garmon" plays an enormous role in the life of the Udmurt, since its appearance in their everyday life. We may well argue that it accompanies each Udmurt from his or her birth up to his or her death - both included.

The "garmon" makes the beauty of all the Udmurt events. In the Udmurt Republic there are two well known groups of musicians: one is entirely composed by women in the South of the Republic, the other, whose members are younger, is mixed and based in the central region of Sharkan. We shall discover this one. This group is an original representation of the Udmurt culture, it generates ethnic self-awareness among the Udmurt, provides a space for the training of new leaders for the group, stimulates children and youngsters to learn to play "garmon" both in the Sharkan district as in the whole Udmurt republic.

Moran-Nae, Bridget (University of Groningen – Latvijas Universitāte)

Musikgruppen und die Revitalisierung des Livischen

Diese Arbeit untersucht die Funktion livischer Musikgruppen bei der Revitalisierung der gefährdeten livischen Sprache. Historisch gesehen wurde Livisch entlang der Westküste Lettlands und bis nach Estland gesprochen und erlebte aufgrund von Kriegen, Assimilation und der sowjetischen Besatzung einen erheblichen Niedergang. Während die Sprache heute als gefährdet eingestuft wird, wurden Bemühungen zu ihrer Wiederbelebung durch Sommerschulen und kulturelle Aktivitäten unternommen, statt durch generationsübergreifender Übertragung. Lettland ist bekannt als das Land, das singt, und verfügt über eine reiche Tradition an Musikgruppen, darunter auch livische. Diese Forschung zielt darauf ab, zu untersuchen, wie diese Gruppen Livisch verwenden, in welchen Kontexten sie die Sprache verwenden, welche sprachbezogenen Hindernisse und

Bedürfnisse sie haben und welche Einstellungen sie gegenüber Livisch und seiner Wiederbelebung haben. Um dies zu erreichen wurden halbstrukturierte Interviews mit Mitgliedern livischer Musikgruppen durchgeführt. Es wurde eine theoriebasierte Themenliste erstellt, die aus den folgenden Themen bestand: Identität, Abstammung, Repertoire, Bewusstsein, Gemeinschaft, Verbindung, Sprachgebrauch, Spracherwerb, Sprachkontakt, intergenerationelle Übertragung und staatliche Sprachplanung und Finanzierung. Die Musikgruppen bestanden aus Līvlist (aus Rīga), Kāndla (aus Tārgale), Lauļa (aus Kokla) und Rāndalist (aus Ventspils). Diese Interviews wurden gefolgt von einer thematischen Kodierungsanalyse im Stil von Braun und Clarke (2006). Die Ergebnisse werden Aufschluss über die Rolle livischer Musikgruppen bei Bemühungen zur Wiederbelebung der Sprache geben und zur Entwicklung wirksamer Strategien zur Erhaltung und Revitalisierung gefährdeter Sprachen beitragen. Dazu trägt diese Studie zum Verständnis der sprachlichen und kulturellen Weitergabe in ähnlichen Minderheitensprachgemeinschaften bei und liefert Einblicke in Sprachrevitalisierungsprozesse, die nicht ausschließlich auf der generationsübergreifenden Weitergabe beruhen. Diese Arbeit steht im Einklang mit dem Forschungsprojekt des Livischen Instituts an der Universität Lettland namens „Continuity of Livonian: Understanding language transmission processes in a critically endangered contemporary indigenous community to develop process-driven instruments for preservation and revitalisation“, FLPP, Nr. lzp-2023/1-0264.

Sipilä, Mirjami (Turun yliopisto)

The Finnish national costume establishing a sense of community today

My presentation – based on a small study from an ethnographic methodology course – examines the significance of the Finnish national costume as an establisher of a sense of community and the wearer’s relationship to their costume. By interviewing some wearers and reading literature on national costumes, my research partner and I investigated what kind of images users associate with their national costume in modern times and what they want to express to others through the costume.

According to Bo Lönnqvist (1978: 125), a national costume is a "reproduced or reconstructed costume which thus revives the folk costume fashion of the past and which is used by certain ideological circles as a costume to emphasise the connection with the past, a certain place or a certain group of people". In other words, national costumes are strongly communal in their origins.

However, society has changed dramatically from what it was at the time of the first costumes

in the 19th century, and the communal character of the national costume tradition has also changed. Today, the national costume is less likely to convey the message that the wearer simply lives in a particular geographical area within a particular local community. The emphasis is more on individual values and voluntary interests. The latter manifests itself, for example, in Facebook groups and venting events.

We collected the data by interviewing three Finnish women of different ages who wear a national costume that is not the costume of their current place of residence. The answers we received and the literature on the national costume tradition reflect certain historical and social phenomena that have contributed to the change in community: modernisation, urbanisation, migration and the rise of individualism. These have led to a shift in the motivation of contemporary wearers to wear national costumes: these motivations have often to do with the appearance and practicality of the costume. In addition to that, the preservation of the wearer's roots is seen as an important reason to use a national costume.

XXXIX. IFUSCO

Régészet, történelem, szociopolitika

Arkeologia, historia, sosiopolitiikka

Arheoloogia, ajalugu, sotsiopolitiika

Археология, история, социополитика

Archaeology, history, sociopolitics

Csapó, Gergely (Eötvös Loránd Tudományegyetem)

Magyar segélyezés és önkéntesek a Téli háborúban, 1939-1940

Az 1939 novemberétől 1940 márciusáig tartó szovjet-finn téli háború egy jelentős előfelvezetése volt az 1941-től kezdődő német-szovjet konfliktusnak.

Bár a szovjet gőzhangert sokan megállíthatatlannak vélték, mégis, a fiatal Finn Köztársaság négy hónapon keresztül, minden esélyt meghazudtolva állta a megpróbáltatásokat a létszám és tüzérfölényben lévő vörös hadsereggel szemben. A kis ország megpróbáltatásai a bolsevik veszedelemmel szemben jelentős nemzetközi szimpátiát eredményezett, melynek keretein belül nemcsak anyagi, hanem élőerőbeni támogatást is kapott az ország.

Bár az önkéntes alakulatok közül a legjelentősebb Svédországból és Észtországból érkezett, a Horthy Miklós kormányozta és deterrens antikommunista Magyar Királyság is ki kívánta venni a részét a Szovjetunió elleni harcból. Gróf Teleki Pál kormánya jelentős méretű hadianyagbeli támogatás mellett egy magyarokból álló önkéntes zászlóalj megszervezését is elfogadta.

Több tízezer önkéntjelentkező közül végül 350 ember jelentkezését fogadták el, akik Kémeri Nagy Imre százados vezetése alatt kaptak kiképzést, majd kerültek kiküldésre Finnországba, ahova a németek közbeavatkozása miatt csak 1940 márciusának elején érkeztek meg.

Előadásomban elsősorban a Magyar Királyság által nyújtott magyar hadisegélyezésről, annak jelentőségéről és okairól, illetve Kémeri Nagy Imre százados által vezetett magyar önkéntes zászlóalj kalandos útjáról szeretnék szót ejteni.

Kerpics, Judit (Szegedi Tudományegyetem)

A kísérleti régészet szerepe a finn vaskori kultúráról szóló ismeretterjesztésben

A kísérleti régészet módszerének megismerése és eredményeinek felhasználása a történettudományi és régészeti diskurzusban az utóbbi évtizedekben egyre elfogadottabbá vált. Kétségtelen, hogy a különböző mesterségeket gyakorlati oldalról ismerő kézművesek által régészeti leletek alapján, a lehető leginkább korhű módszerekkel újraalkotott és

használatba vett hétköznapi tárgyak, öltözetek és fegyverek új perspektívába helyezhetik a múltból való tudásunkat; egy közösség mindennapi életének közelebbi megismerése magyarázattal szolgálhat kulturális jelenségekre, segítheti történelmi események pontosabb rekonstrukcióját. A történelmi munka támogatásán túl van még egy fontos aspektusa a módszernek, mégpedig maga a megfigyelhető, kipróbálható, a publikum számára is hozzáférhető objektum.

Előadásomban a kísérleti régészet ismeretterjesztő funkciójáról fogok beszélni a finn vaskori öltözetek és mindennapi tárgyak rekonstrukciójával foglalkozó Mervi Pasanen és munkatársai tevékenységének és néhány fontosabb eredményének bemutatásán keresztül. Mervi Pasanen elsősorban a 9-12. századi finn kultúrával foglalkozik: muzeológusokkal, régészekkel és történészekkel együttműködve alkot újra vaskori finn sírleletek alapján öltözeteket, szőtt szalagokat, ékszereket, használati tárgyakat. Ehhez a vaskori kézművesség széles repertoárjában jártasságot szerzett: a gyapjút kézzel fonja, szöv, növényi festékekkel festi, a ruhákat kézzel varrja, jól ismeri a kártyaszövés és egytűs kötés mesterségét, és ha kell, üveggyöngyöket is készít vaskori technológiával. Pasanen és munkatársai számos tudományos igényességgel megírt ismeretterjesztő könyvet jegyeznek, aktív résztvevői élő történelem programoknak, és sokat tesznek a publikum edukálása érdekében különböző online felületeken is.

Ferencz, Emese (Eötvös Loránd Tudományegyetem)

Stalin, der Massenmörder, als Antrieb der Minderheitenkultur

In Russland gab es nie eine Demokratie, weder im Zarentum Russland, noch in der Sowjetunion. Während des Stalinismus, haben die finnougriischen Völker in Russland unter schrecklichem Terror gelebt. In dieser Forschung möchte ich unter anderem auf folgende Fragen Antworten finden:

Wie hat der Stalinismus auf die finnougriischen Völker gewirkt? Ich werde vier Volksgruppen untersuchen: Mari, Udmurten, Mokscha-Mordwinen und Ersja-Mordwinen. Wie haben sie auf die Revolution reagiert? Was ist nach der Revolution passiert? Wie haben sie den Terror überlebt?

In diesen Jahren wurden die finnougriischen Volksgruppen von der russischen Macht verfolgt. Sie haben fast alle Intellektuellen hingerichtet. (Taagepera, 2000) Stalin und die Sowjetische Regierung haben gedacht, dass die verschiedenen Nationalitäten, wie ihre

politischen Feinde, sehr gefährlich sind. Kommunisten haben Animismus verfolgt und haben die kulturellen Institutionen geschlossen. (Taagepera,2000) Stalin hat gedacht, dass kleine Nationalitäten nicht mit der Arbeiterschaft gleichwertig sind. (Pusztay,2006) In der Sowjetunion war keine Gleichheit. Auch nicht vor dem Gesetz.

Nach der Revolution ist die Kultur der Minderheiten aufgeblüht. In vielen Schulen haben Studenten in ihrer Muttersprache gelernt und sie durften auch über ihre Kultur lernen. (Taagepera,2000) Die Intellektuellen haben viel für die kulturelle Entwicklung der Nationalitäten getan.

In meiner Präsentation werde ich über diese Fragen sprechen und ich möchte auch ein größeres und genaueres Bild über ihre Situation, Möglichkeiten und Lebensverhältnisse zeigen.

Quellen

Pusztay, János: Nyelvével hal a nemzet (Teleki László Alapítvány, 2006)

Taagepera, Rein: A finnugor népek az orosz államban (Europica varietas, 2000)

Nagy, Tibor (Debreceni Egyetem)

Önkéntesek és ideológiák: Magyarország szerepe a spanyol polgárháborúban

A spanyol polgárháborúban való részvétel értelmezéséhez és annak hatásainak megértéséhez fontos figyelembe venni a magyar önkéntesek szerepét és motivációit, valamint az események magyarországi és nemzetközi kontextusát.

Az antifasiszta harc hírei és az ideológiai mozgalmak vonzották a spanyol polgárháború harcmezőire az önkénteseket, akiket a spanyol köztársasági erők támogatásának szenvedélye vezérelt. A konfliktus globális jelentősége miatt egyre többen csatlakoztak az önkéntes hadsereghez, kezdve a politikai és ideológiai mozgalmak révén. A konfliktus nagyhatalmi érdekeket és az ideológiai polarizációt is tükrözte, és jelentős hatással volt az európai politikai viszonyokra és a társadalmi folyamatokra.

A magyar önkéntesek szerepe a polgárháborúban meghatározó volt, bár létszámban nem voltak

kiemelkedőek a nemzetközi önkéntes erők között. Az antifasiszta harc támogatásában jelentős

lépéseket tettek a spanyol népi front oldalán.

Gerő Ernő, Rajk László, Szalvay Mihály mind olyan kivételes egyének voltak, akik fontos szerepet játszottak a konfliktusban. Szalvay Mihály például a spanyol polgárháború egyik legismertebb magyar önkéntese volt, aki a későbbiekben is aktív maradt a polgárháború utáni eseményekben. Gerő Ernő és Rajk László politikai szerepet tölthettek be, és aktívan támogatták a spanyol köztársasági erőket, ami számos magyar önkéntes számára is inspirációt jelentett a részvételre.

A korábbi, 1989 előtti magyar források általában ideológiailag terheltek voltak, mivel a kommunista rezsim ellenőrzése alatt álltak. Ezért ezeknek a forrásoknak a megbízhatóságát és

hitelességét kritikusan kell kezelni, és más forrásokkal, például külföldi vagy független történészek által írt munkákkal kell kiegészíteni. Az említett kiemelkedő önkéntesek közül többen valóban fontos szerepet tölthettek be a 1947 utáni magyar kommunista rendszerben. Ez a tény fontos megjegyzés a kutatás során, mivel ez befolyásolhatja az emlékek és források hitelességét és értelmezését.

Az önkéntesek által vállalt szerep és tevékenységek így inkább az ideológiai elkötelezettség történetét testesítik meg, és mélyebb betekintést nyújtanak a kor politikai és társadalmi dinamikájába. Az önkéntesek részvétele a spanyol polgárháborúban inkább az ideológiai elkötelezettség és politikai meggyőződésük történetét hivatott szimbolizálni, mintsem egyéni hősiességet vagy kivételes cselekedeteket. Ez az megközelítés lehetővé teszi számunkra, hogy mélyebben megértsük az önkéntesek részvételének hátterét és azokat a társadalmi és politikai erőket, amelyek befolyásolták döntéseiket.

Szakirodalom

A spanyol polgárháború és magyar önkéntesei. Antifasiszta füzetek, Magyar ellenállók és Antifasiszták Szövetsége, 1996.

HARSÁNYI Iván; Dr. CSONKA Rózsa (szerk.) A nemzetközi munkásmozgalom története 1830-1945. Kossuth Könyvkiadó, Budapest, 1973.

IBÁRRURI, Dolores: Az egyetlen út. Kossuth és Magvető Kiadó, Budapest, 1964.

IBÁRRURI, Dolores (szerk.): A spanyol kommunista párt története. Kossuth Könyvkiadó, Budapest, 1964.

KEPES Imre (szerk.): Magyar önkéntesek a spanyol nép szabadságharcában. Kossuth Könyvkiadó, Budapest, 1987.

ORMOS Mária: *Nácizmus – fasizmus*. Magvető Kiadó, Budapest, 1987.

RICHARDSON, R. Dan: *The Defense of Madrid: Mysterious Generals, Red Front Fighters, and the International Brigades*. Society for Military History, Lexington, 1979.

Comintern Army: The International Brigades and the Spanish Civil War. University Press of

Kentucky, Lexington, 2014.

ZIMMER, Kenyon: *The Other Volunteers. American Anarchists and the Spanish Civil War, 1936–1939*. Michigan State University Press, East Lansing, 2016.

Osipova, Marina (Высшая школа экономики)

Unraveling Silenced Voices of the Udmurt people in the Multan case

The Multan case stands out as a significant episode within the landscape of 19th-century Russia, marked by the notable silence of the Udmurt people during the trials against them. This historical research seeks to explain the mystery surrounding their muted narratives, illuminating several layers of subtle expression during the investigation. Within the context of the Multan case—a prominent criminal investigation in 19th-century Russia—the exploration of the Udmurt people's voices amidst this silence leads to the hypothesis that their authentic "voice" may be concealed within the traces of their material culture. By scrutinizing their attire, ornaments, and gestures, we may gain insight into the lives of the condemned individuals

The paper delves into the conceptualization of silence as a form of expressive "voice," drawing inspiration from scholars like Laura Kunreuther and Rosa Laptander. Deliberate silence maintained by the Udmurts may have served as a means of safeguarding the integrity of their personal narratives and traditions, rather than risking misrepresentation through public discussions. In this context, their silence emerges as a form of agency—an assertion of control over their own stories under pressure.

This exploration delves into the role of rumors and speculations surrounding the Udmurts' alleged religious practices, shedding light on the complex dynamics at play. These patterns imply the Udmurts' use of strategies to conceal their cultural markers, maintaining a degree of agency through ambiguity. The challenges of hearing the voices of

a particular community emphasize the significance of silence as a tool of expression. Through an examination of social dynamics and subtle acts of self-expression by the accused Udmurts, this narrative demonstrates how their muted voices influence our comprehension of historical events.

References

- Kunreuther, Laura. "Sounds of Democracy: Performance, Protest, and Political Subjectivity." *Cultural Anthropology* 33, no. 1 (2018): 1-31.
- Laptander, Rosa. "When we got reindeer, we moved to live to the tundra: The spoken and silenced history of the Yamal Nenets." 2020.

Ruzsits, Orsolya (Eötvös Loránd Tudományegyetem)

Actitudes lingüísticas de jóvenes bilingües del húngaro y el español en el marco de la transnacionalidad y la sociolingüística de la diáspora

El tema central de la exposición es presentar las actitudes lingüísticas de jóvenes bilingües del húngaro y el español. La investigación se llevó a cabo basada en entrevistas semiestructuradas. El requisito de participación fue ser bilingüe húngaro-español, aunque ha habido también otro foco: al menos uno de los padres debe ser originarios de un país hispanohablante de Latinoamérica, o el participante debe provenir de una de las diásporas húngaras latinoamericanas, sin importar el origen de sus padres. Aun así, el perfil de los participantes es sumamente diverso. De este modo, en la investigación reciente participaron en total cuatro personas. De ellos dos cuentan con padres peruanos y nacieron y crecieron en Hungría, una tiene madre peruana y padre húngaro, y nació y vivió en Perú hasta los diez años. Una participante nació y creció en Venezuela en una comunidad húngara, su padre es venezolano y su madre es húngara.

La investigación se desarrolla dentro del fondo teórico de la sociología de la diáspora y pone de relieve la relación entre la transnacionalidad – tema altamente relevante en el mundo actual– y la construcción de la identidad desde el punto de vista de las actitudes lingüísticas de hablantes bilingües. Después de la presentación abarcadora del fondo teórico se describe brevemente la historia de las diásporas húngaras en Latinoamérica y sus tendencias de restablecimiento en Hungría. Ya que el bilingüismo es punto cardinal del

tema expuesto, habrá una extensión en cuanto a la definición usada y, a partir de esta, una caracterización del tipo de bilingüismo de los participantes según sus reflexiones metadiscursivas que aparecen en las entrevistas. Del mismo modo se menciona la cuestión de la lengua de herencia y las tendencias de “reaprender” la lengua.

En la exposición se desarrolla también la metodología y la estructura de las entrevistas y se presenta ejemplos concretos sobre actitudes lingüísticas de los participantes. Al final de la presentación se menciona posibles direcciones de investigaciones futuras, como, por ejemplo, el estudio del entorno material y los elementos físicos de representación de la identidad dentro del fondo teórico de la antropología cultural.

Bibliografía principal

Ambrus László, Rakita Eszter (szerk.) 2019. Amerikai magyarok – magyar amerikaiak.

Eger: Líceum Kiadó. ISBN 978-963-496-138-3

Bartha Csilla 1999. A kétnyelvűség alapkérdései. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

Federación Latinoamericana de Organizaciones Húngaras (LAMOSZ).

<https://lamoszsz.com/>

Gazsó Dániel 2020. Otthon és itthon - A magyar diaszpóra és anyaországja. Pázmány Péter

Katolikus Egyetem. DOI: 10.15774/PPKE.BTK.2020.006

Gereben Ferenc 1999: Identitás, kultúra, kisebbség. Felmérés a közép-európai magyar népesség körében. Osiris.

Grosjean, Francois 1992. Another view of bilingualism. In: Harris, Richards J. (szerk.), 51-62.

Joseph, J. E. (2006). Linguistic identities: Double-edged swords. *Language Problems and Language Planning*, 30(3), 261-267. <https://doi.org/10.1075/lplp.30.3.04jos>

Kovács Nóra 2018. A latin-amerikai magyar diaszpóra visszavándorlása Magyarországra.

Társadalomtudományi kutatóközpont – Kisebbségkutató Intézet.

Montrul, Silvia 2013. Heritage Languages and their speakers: Opportunities and challenges for linguistics. January 2013. *Theoretical Linguistics* 39 (3-4). DOI:10.1515/tl-2013-0009

Márquez Reiter, Rosina; Martín Rojo, Luisa (szerk.) 2015. A Sociolinguistics of Diaspora. Latino Practices, Identities, and Ideologies. Routledge. ISBN 9781138062825